

การศึกษาความสัมพันธ์ของประชากร 3 วัย ในประเทศไทย

สุวัฒนา วิบูลย์เศรษฐ์
เกื้อ วงศ์บุญสิน
วิพรรณ ประจวบเหมาะะ รูปโฟโธ

จพ
ป 15
008674

A Study of Three Generations' Relations in Thailand

Suvathana Vibulsresth
Kua Wongboonsin
Vipan Prachuabmoh Ruffolo

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ผลิตสำเนา : สกิตย์ อภิขสมบูรณ์
ผู้ออกแบบปก : สมศักดิ์ ตุ่มทอง
เข้ารูปเล่มที่ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การศึกษาความสัมพันธ์ของประชากร 3 วัย ในประเทศไทย

สุวัฒนา วิบูลย์เศรษฐ์
เกื้อ วงศ์บุญสิน
วิพรรณ ประจวบเหมาะะ รูปโฟโธ

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันประชากรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ธันวาคม 2536

ลิขสิทธิ์ของสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 200 เล่ม ธันวาคม 2536

การผลิตและลอกเลียนหนังสือเล่มนี้ไม่ว่าแบบใดทั้งสิ้น
ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจาก
สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารสถาบัน หมายเลข 219/36

ISBN 974-584-986-3

จัดพิมพ์โดย : สถาบันประชากรศาสตร์
อาคารวิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330
โทร. 218-7340, 251-1135
โทรสาร (662) 255-1489

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

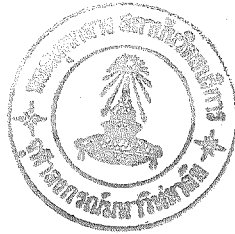

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของประชากร 3 วัยนี้ ได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 1,154 ราย จาก 5 กระทรวง คือ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงอุตสาหกรรม มีวัตถุประสงค์หลักของวิจัยคือ ต้องการทราบถึงแบบแผนและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของประชากร 3 วัย คือบิดามารดาของผู้ตอบ ผู้ตอบ และบุตรของผู้ตอบ

ผลการวิเคราะห์ พบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วผู้ตอบมีความสนิทสนมกับบิดามารดา และมีเพียงส่วนน้อยที่มีปัญหาของช่องว่างระหว่างวัย ส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตอบกับบิดามารดา คือ อายุ เพศ การศึกษา สถานที่เกิด และที่อยู่อาศัยของมารดา ในกรณีของช่องว่างระหว่างวัยมีเพียงอายุ และการศึกษาของผู้ตอบที่มีผลต่อปัญหาของช่องว่างระหว่างวัย

ผู้ตอบส่วนใหญ่ไปเยี่ยมเยียนบิดามารดาด้วยตนเอง ในขณะที่มีสัดส่วนของผู้ตอบไม่น้อยใช้วิธีการติดต่อทางโทรศัพท์ ในเรื่องของการช่วยเหลือทั้งพา พบว่า ถ้าเป็นเรื่องส่วนตัว และปัญหาการตัดสินใจครั้งสำคัญในชีวิต ส่วนใหญ่ของผู้ตอบจะพึ่งพาคู่สมรส แต่ถ้าพึ่งพาในเรื่องของการเงินจะไปขอความช่วยเหลือจากญาติพี่น้อง สำหรับทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัว พบว่าผู้ตอบส่วนใหญ่คิดว่าบุตรควรต้องรับผิดชอบต่อบิดามารดาที่สูงอายุแล้ว และถ้าให้เลือกบุคคลที่จะมาดูแลตนเองในยามสูงอายุ หรือต้องนอนรักษาพยาบาล เป็นเวลานาน ผู้ตอบหญิงส่วนใหญ่ต้องการให้บุตรมาดูแล ในขณะที่ผู้ตอบชายส่วนใหญ่ต้องการให้คู่สมรส เป็นผู้ดูแล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

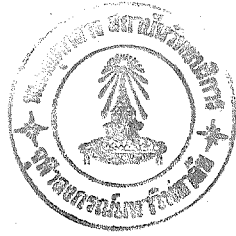
Abstract

The study of three generations' relations in Thailand was carried out by sending the questionnaires to civil servants and officers of government enterprise in five ministries as follows: Office of the Prime Minister, Ministry of Finance, Ministry of Interior, Ministry of Public Health and Ministry of Industry. The main objective of this study is to obtain the relationship between the three generations and to investigate factors that affect the relationship.

The results of the analysis indicate that a majority of respondents feel very close to their parents. In addition, there is only a small proportion of the respondents have problems of generation gap. It is also found that socio-demographic factors such as age, sex education, place of birth and parents' residence have an effect on the relationship between respondents and their parents. However, only the respondents' age and education affect the generation gap.

With regards to frequencies and means of contact with parents, we find that most of the respondents visit their parents quite often. Other method that respondents use frequently is by phone. Concerned with the kinds of help and support people have, the data show that most of the respondents will turn to their spouse to discuss important life decisions or family matters. However, respondents will rely on relatives for financial assistance.

In respect of attitude and value of family, we find that a large proportion of respondents answer that children should take responsibility of helping and supporting elderly parents. The data also show that most of the female respondents want their children to take care of them when they are old while male respondents need the help from their wives.

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ 1	บทนำ.....	1
	1.1 ความน่า.....	1
	1.2 วัตถุประสงค์.....	2
	1.3 การลุ่มตัวอย่างและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	2
ส่วนที่ 2	ภูมิหลังของผู้ตอบ.....	4
	2.1 ลักษณะทางประชากรและสังคม.....	4
	2.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ.....	8
ส่วนที่ 3	ข้อมูลเกี่ยวกับญาติ.....	12
	3.1 บิดามารดาของผู้ตอบ.....	12
	3.2 ปู่ย่าตายาย, ลุงป้า, น้าอา.....	12
	3.3 พี่น้อง.....	16
	3.4 บุตร.....	18
ส่วนที่ 4	ความสัมพันธ์ระหว่างวัย.....	21
ส่วนที่ 5	ข้อมูลเกี่ยวกับการติดต่อกับสมาชิกในครอบครัว.....	44
ส่วนที่ 6	ความช่วยเหลือและการสนับสนุน.....	49
ส่วนที่ 7	ทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัว.....	62
ส่วนที่ 8	สรุป.....	77

เลขหมู่ กฟ
พ 15
เลขทะเบียน 008674
วัน, เดือน, ปี 18 มี.ค. 39

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามลักษณะทางประชากรและสังคมของผู้ตอบ.....	5
2.2	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามลักษณะทาง เศรษฐกิจของผู้ตอบ.....	9
3.1	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามข้อมูล เกี่ยวกับบิดามารดาของผู้ตอบ.....	13
3.2	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามสถานภาพสมรสของบิดามารดา.....	14
3.3	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามลักษณะของการอยู่ร่วมกับญาติผู้ใหญ่ ในช่วงวัยเด็กของผู้ตอบ (ตั้งแต่เกิดจนถึงอายุ 15 ปี).....	15
3.4	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามข้อมูล เกี่ยวกับพี่น้อง.....	17
3.5	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามปัญหาของบุตร.....	19
3.6	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามปัญหาที่สำคัญที่สุด เกี่ยวกับบุตร.....	20
4.1	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความสัมพันธ์กับมารดา/บิดา.....	23
4.2	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความสัมพันธ์ของผู้ตอบกับบิดามารดาในปัจจุบัน เมื่อ เปรียบ เทียบกับสิบปีที่ผ่านมา.....	25
4.3	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความรู้สึก เกี่ยวกับช่องว่างระหว่างวัย ในครอบครัวกับช่องว่างระหว่างวัยในสังคม.....	26
4.4	ร้อยละของความสนิทสนมกับมารดา จำแนกตามปัจจัยทางประชากรและสังคม.	29
4.5	ร้อยละของความสนิทสนมกับบิดา จำแนกตามปัจจัยทางประชากรและสังคม...	30
4.6	ร้อยละของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับมารดา จำแนกตามปัจจัยทาง ประชากรและสังคม.....	32
4.7	ร้อยละของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบิดา จำแนกตามปัจจัยทางประชากร และสังคม.....	33
4.8	ร้อยละของความคล้ายคลึงกันในด้านความคิดเห็นและค่านิยม เกี่ยวกับชีวิต ระหว่างผู้ตอบกับมารดา จำแนกตามปัจจัยทางประชากรและสังคม.....	34
4.9	ร้อยละของความคล้ายคลึงกันในด้านความคิดเห็นและค่านิยม เกี่ยวกับชีวิต ระหว่างผู้ตอบกับบิดา จำแนกตามปัจจัยทางประชากรและสังคม.....	35
4.10	ร้อยละของความ เข้าใจที่มารดามีต่อผู้ตอบ จำแนกตามปัจจัยทางประชากร และสังคม.....	36

สารบัญตาราง (ต่อ)

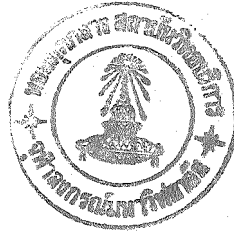
ตารางที่		หน้า
4.11	ร้อยละของความเข้าใจที่บิดามีต่อผู้ตอบ จำแนกตามปัจจัยทางประชากร และสังคม.....	37
4.12	ร้อยละของความเข้าใจของผู้ตอบต่อมารดา จำแนกตามปัจจัยทางประชากร และสังคม.....	38
4.13	ร้อยละของความเข้าใจของผู้ตอบต่อบิดา จำแนกตามปัจจัยทางประชากร และสังคม.....	39
4.14	ร้อยละของความสัมพันธ์กับมารดาขณะนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับ 10 ปีที่แล้ว จำแนกตามปัจจัยทางประชากรและสังคม.....	41
4.15	ร้อยละของช่องว่างระหว่างวัยของผู้ตอบกับบิดา/มารดา จำแนกตามปัจจัย ทางประชากรและสังคม.....	42
5.1	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความถี่ในการติดต่อกับมารดา/บิดา ด้วยวิธีการ ต่าง ๆ.....	44
5.2	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความถี่ในการติดต่อกับมารดา/บิดา และเพศ ของผู้ตอบ.....	45
5.3	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความพอใจในความถี่ของการติดต่อกับ บิดา/มารดา.....	46
5.4	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความพอใจในความถี่ของการติดต่อกับ บิดา/มารดา จำแนกตามอายุของผู้ตอบ.....	47
5.5	ร้อยละของความถี่ในการติดต่อกับพี่น้อง/ญาติอื่น ๆ.....	48
6.1	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามการพึ่งพาการช่วยเหลือในลำดับแรก ในด้านต่าง ๆ.....	51
6.2	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความพึงพอใจกับความช่วยเหลือต่างๆที่กล่าว ไว้ในตารางที่ 6.1.....	53
6.3	ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความรู้สึกที่ไม่ค่อยสะดวกใจหรือไม่สบายใจ ที่ได้รับความช่วยเหลือจากญาติหรือเพื่อน.....	53

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
6.4	ร้อยละของการทิ้งพาทารช่วยเหลือในบ้าน จำแนกตามปัจจัยทาง ประชากรและสังคม.....	56
6.5	ร้อยละของการทิ้งพาทารช่วยเหลือใน เรือยานพาหนะ จำแนกตามปัจจัย ทางประชากรและสังคม.....	57
6.6	ร้อยละของการทิ้งพาทารข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำในเรื่องต่างๆ จำแนกตาม ปัจจัยทางประชากรและสังคม.....	58
6.7	ร้อยละของการทิ้งพาทารช่วย เหลือ เมื่อมีปัญหาส่วนตัวและหรือต้องการ ให้ผู้อื่นร่วมยินดีด้วยกับข่าวดีของผู้ตอบ จำแนกตามปัจจัยทางประชากร และสังคม.....	59
6.8	ร้อยละของการทิ้งพาทารทางด้านการเจ็บ จำแนกตามปัจจัยทางประชากรและ สังคม.....	60
6.9	ร้อยละของการทิ้งพาทารช่วย เหลือ การปรึกษาหารือ เกี่ยวกับการตัดสินใจ ครั้งสำคัญในชีวิตและหรือ เรื่องภายในครอบครัว จำแนกตามปัจจัยทาง ประชากรและสังคม.....	61
7.1	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็น เรื่อง เด็กสมัยนี้ ไม่ค่อยเคารพ พ่อแม่กับปัจจัยทางประชากรและสังคม.....	64
7.2	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็น เรื่องผู้หญิงมีหน้าที่ต้องปรนนิบัติ พ่อแม่ตัวเองหรือพ่อแม่สามี เป็นอันดับแรก การปรนนิบัติสามีนั้น เป็นเรื่อง รองลงมากับการศึกษาของผู้ตอบ.....	65
7.3	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็น เรื่องผู้ที่มีอายุน้อยกว่า ไม่ควร จะขัดแย้งผู้สูงอายุแม้ว่าผู้สูงอายุจะทำ/พูดไม่ถูกก็ตามกับปัจจัยทาง ประชากร.....	66
7.4	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็น เรื่องผู้หญิงส่วนใหญ่ควรจะอยู่กับ เหย้า เพื่อกับ เรือนมากกว่าออกไปทำงานนอกบ้านกับปัจจัยทางประชากร และสังคม.....	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
7.5	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็น เรื่องการมีความเท่าเทียมกัน ในชีวิตสมรส เป็นสิ่งดี แต่ทางที่ดีแล้วสามีควรจะเป็นผู้มีสิทธิ์มีเสียงมากกว่า ภรรยาในเรื่องครอบครัวกับปัจจัยทางประชากรและสังคม.....	68
7.6	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็น เรื่อง เป็นการดีสำหรับครอบครัว หากสามีเป็นคนเลี้ยงครอบครัว และภรรยาเป็นคนดูแลเรื่องในบ้าน กับปัจจัยทางประชากรและสังคม.....	69
7.7	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็น เรื่อง ประเพณีทำบุญและอุทิศ ส่วนกุศลให้ผู้ตาย เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องถือปฏิบัติกับการศึกษาของผู้ตอบ....	70
7.8	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็น เกี่ยวกับความรับผิดชอบในเรื่อง รับฟังปัญหาและให้คำแนะนำแก่บิดามารดากับการศึกษาของผู้ตอบ.....	72
7.9	ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตาม ความคิดเห็น เกี่ยวกับความรับผิดชอบในเรื่อง ให้ความช่วยเหลือหรือดูแลในเรื่องส่วนตัวของบิดามารดา กับการศึกษา ของผู้ตอบ.....	72
7.10	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็น เกี่ยวกับความรับผิดชอบในเรื่อง ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่บิดามารดาในยามจำเป็นกับการศึกษา ของผู้ตอบ.....	73
7.11	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็น เกี่ยวกับความรับผิดชอบในเรื่อง ให้ที่อยู่อาศัยแก่บิดามารดากับการศึกษาของผู้ตอบ.....	73
7.12	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็น เรื่องบ้านที่มีผู้สูงอายุกับบ้านที่ไม่มี ผู้สูงอายุ กับปัจจัยทางประชากรและสังคม.....	74
7.13	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามบุคคลที่ผู้ตอบต้องการให้ดูแลกับปัจจัยทางประชากร และสังคม.....	75
7.14	ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็น เกี่ยวกับผู้รับผิดชอบในการอบรม สั่งสอนเด็กกับการศึกษาของผู้ตอบ.....	76

คำขอบคุณ

โครงการวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ของประชากร 3 วัยในประเทศไทย ได้รับการอุดหนุนด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานจากงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ 2536 คณะผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณผู้อำนวยการสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และสำนักงบประมาณที่ให้การสนับสนุนโครงการวิจัยนี้ นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนช่วยให้โครงการวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ดังต่อไปนี้

- ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจทุกท่านที่เป็นตัวอย่างของการศึกษานี้
- คุณปรียา รุ่งไธมาสกุล นักวิจัยของสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ให้ความช่วยเหลือ เป็นอย่างดีในเรื่องของการตรวจสอบความถูกต้อง เรียบร้อยของข้อมูล
- คุณนภาพร เกษรพันธุ์ และคุณบุศริน บางแก้ว ช่วยในการลงรหัสข้อมูล
- คุณชัยวิทย์ วรสุตร ช่วยเหลือด้านเทคนิคคอมพิวเตอร์ในการประมวลผล
- คุณเดือนใจ วิจิตร และคุณพรทิพย์ โสภณ ช่วยในการพิมพ์ต้นฉบับแบบสอบถาม คู่มือการให้รหัสและรายงานการวิจัยเรื่องนี้
- เจ้าหน้าที่อีกหลายท่านของสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีส่วนช่วยเหลือในด้านต่างๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะผู้วิจัย
ธันวาคม 2536

ส่วนที่ 1

บทนำ

1.1 ความนำ

ประเทศไทยประสบความสำเร็จอย่างมากในการลดอัตราเพิ่มของประชากรที่เคยมีอัตราสูงถึงร้อยละ 3 ในช่วงก่อนที่จะมีการประกาศนโยบายประชากรในปี พ.ศ.2513 เหลือเพียงร้อยละ 1.4 ในปี พ.ศ.2534 ปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้อัตราเพิ่มของประชากรลดลงอย่างมาก ดังที่กล่าวนี้ก็คือ การลดลงของอัตราเกิด ซึ่งในอดีตเคยมีอัตราเกิดที่สูงมาก คือ 41.8 ต่อประชากร 1,000 คน ในปี 2507-2508 (ข้อมูลจากการสำรวจการเปลี่ยนแปลงประชากร) ในปี 2534 อัตราเกิดเท่ากับ 20.2 ต่อประชากร 1,000 คน หรือถ้าพิจารณาจากอัตราเจริญพันธุ์ทั้งหมด (TFR) ก็พบว่าในปี 2507-2508 TFR มีค่าเท่ากับ 6.3 ต่อสตรี 1 คน เหลือเพียง 2.2 ต่อสตรี 1 คน ในปี 2534

ผลกระทบของการลดลงในภาวะเจริญพันธุ์ ก็คือ โครงสร้างด้านอายุของประชากรได้เปลี่ยนไป โดยที่สัดส่วนของประชากรในวัยเด็ก (อายุ 0-14 ปี) ได้ลดลง แต่สัดส่วนของผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) ได้เพิ่มขึ้น ข้อมูลจากการสำรวจการเปลี่ยนแปลงประชากรในปี 2507-2508 ชี้ให้เห็นว่าสัดส่วนของประชากรวัยเด็ก เท่ากับร้อยละ 45.2 และสัดส่วนของผู้สูงอายุ เท่ากับร้อยละ 5 ในปี 2534 สัดส่วนของเด็กได้ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 28.9 และสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 8.3 หรือถ้าเราพิจารณาอัตราส่วนพึ่งพิงของประชากรเด็กและอัตราส่วนพึ่งพิงของประชากรผู้สูงอายุ ก็พบว่าอัตราส่วนพึ่งพิงในวัยเด็กได้ลดลงจากร้อยละ 90.6 ในปี 2507-2508 เหลือร้อยละ 46.0 ในปี 2534 แต่อัตราส่วนพึ่งพิงในวัยชราได้เพิ่มขึ้น คือจากร้อยละ 10 ในปี 2507-2508 เป็นร้อยละ 13.2 ในปี 2534

การที่โครงสร้างของประชากรเปลี่ยนแปลงไปโดยที่มีแนวโน้มของประชากรในวัยเด็กลดลง แต่ประชากรในวัยสูงอายุเพิ่มมากขึ้น ย่อมมีผลกระทบต่อประชากรในวัยแรงงานในแง่ที่ว่าต้องมีภาระเพิ่มขึ้นทั้งในด้านเศรษฐกิจ ที่อยู่อาศัยและการรักษาพยาบาล จึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษาว่าประชากรที่อยู่ในวัยแรงงานซึ่งมีภาระในการเลี้ยงดูประชากรในวัยเด็ก (บุตร) และประชากรในวัยสูงอายุ (บิดา-มารดา) จะมีการจัดสรรภาระในการเลี้ยงดูอย่างไร มีทัศนคติและการปฏิบัติต่อบุตรและบิดามารดาอย่างไร รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างประชากรของทั้ง 3 วัยดังกล่าว

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงแบบแผนความสัมพันธ์ของประชากร 3 วัย (บิดามารดา บุตร และหลาน)
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของประชากร 3 วัย
3. เพื่อศึกษาถึงแนวโน้มของความสัมพันธ์ของประชากร 3 วัย

1.3 การสุ่มตัวอย่าง และการรวบรวมข้อมูล

สำหรับตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจที่ปฏิบัติงานอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร มีอายุต่ำกว่า 60 ปี เคยสมรสแล้วมีบุตรอย่างน้อย 1 คน และบิดาหรือมารดา ยังมีชีวิตอยู่ โดยมีรายละเอียดของการเลือกตัวอย่างและรวบรวมข้อมูลดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คัดเลือกกระทรวงเพียง 5 แห่ง คือ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงอุตสาหกรรม

ขั้นตอนที่ 2 คัดเลือกกรมหรือหน่วยงานที่เทียบเท่ากรมและรัฐวิสาหกิจ ในแต่ละกระทรวงที่ตกเป็นตัวอย่าง กระทรวงละ 3 กรม ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. สำนักนายกรัฐมนตรี

1. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
2. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
3. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

2. กระทรวงการคลัง

1. สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง
2. กรมศุลกากร
3. โรงงานยาสูบ

3. กระทรวงมหาดไทย

1. กรมราชทัณฑ์
2. สำนักผังเมือง
3. การเคหะแห่งชาติ

4. กระทรวงสาธารณสุข

1. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
2. กรมควบคุมโรคติดต่อ
3. องค์การเภสัชกรรม

5. กระทรวงอุตสาหกรรม

1. กรมโรงงานอุตสาหกรรม
2. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
3. การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ขั้นตอนที่ 3 ในแต่ละกรมได้คัดเลือก 3 กองหรือฝ่าย (รัฐวิสาหกิจ)

ขั้นตอนที่ 4 แจกแบบฟอร์มให้ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจทุกคนในกองที่ตกเป็นตัวอย่างเพื่อกรอกข้อมูลเบื้องต้น คือ ชื่อ-นามสกุล อายุ บิดา/มารดามีชีวิตอยู่หรือไม่ บิดาเลี้ยง/มารดาเลี้ยงมีชีวิตอยู่หรือไม่ สถานภาพสมรส และจำนวนบุตรที่มีอยู่

ขั้นตอนที่ 5 เมื่อได้รับแบบฟอร์มข้อมูลเบื้องต้นกลับมาแล้ว สามารถคัดเลือกบุคคลที่เข้าข่าย สำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้ 1,449 คน คณะผู้วิจัยได้ขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของกองที่ตกเป็นตัวอย่าง ให้ช่วยมอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมไว้ เมื่อบุคคลเหล่านั้นตอบเสร็จแล้ว โดยที่คณะผู้วิจัยไปขอรับคืนตามวันที่ได้นัดหมายไว้ ทั้งนี้ได้รับแบบสอบถามคืนมา 1,154 เล่ม คิดเป็นอัตราการตอบรับ 79.6% แสดงให้เห็นว่าข้าราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจที่ถูกคัดเลือกเป็นตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ให้ความร่วมมือ เป็นอย่างดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2

ภูมิหลังของผู้ตอบ

2.1 ลักษณะทางประชากรและสังคม

ข้อมูลในตารางที่ 2.1 เป็นการนำเสนอลักษณะบางอย่างทางประชากรและสังคมของผู้ตอบ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ เป็นเพศชาย 583 คน และเพศหญิง 571 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 50.5 และ 49.5 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในแง่ของอายุ พบว่าเกือบ 1 ใน 3 ของผู้ตอบมีอายุ 35-39 ปี (ร้อยละ 30.9) กลุ่มที่มีสัดส่วนมากอีก 2 กลุ่ม คือกลุ่มอายุ 40-44 ปี และ 30-34 ปี สำหรับกลุ่มที่เพิ่งเริ่มต้นทำงาน คืออายุ 20-24 ปี และกลุ่มที่ใกล้เกษียณ (อายุ 55-59 ปี) มีจำนวนน้อย

มีข้อมูลดังเกตุว่า เกือบ 2 ใน 5 หรือร้อยละ 38.9 ของผู้ตอบมีวุฒิการศึกษา คือปริญญาตรี ร้อยละ 9.2 สำเร็จการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนผู้ที่จบการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี คืออนุปริญญา ปวช. และมัธยมศึกษา คิดเป็นสัดส่วนที่พอๆกัน (ร้อยละ 13.3, 16.2 และ 15.9 ตามลำดับ)

สำหรับวุฒิการศึกษาของคู่สมรส พบว่าประมาณ 1 ใน 3 หรือร้อยละ 31.7 จบปริญญาตรี ผู้ที่จบสูงกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 9.1 สำหรับกลุ่มผู้ที่จบต่ำกว่าปริญญาตรีมีมากที่สุด คือร้อยละ 54.5

ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 93.7 ของผู้ตอบมีสถานภาพสมรส ส่วนที่เหลือคือ ร้อยละ 2.3 และ 3.8 เป็นหม้าย และหย่า ตามลำดับ

ร้อยละ 95.9 ของผู้ตอบนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 2.7 นับถือศาสนาอิสลาม และเพียงร้อยละ 0.9 นับถือศาสนาคริสต์

ในเรื่องของสถานที่เกิด ส่วนใหญ่แล้วผู้ตอบเกิดในกรุงเทพฯ (ร้อยละ 44.7) 1 ใน 5 เกิดที่เมืองอื่น (เขตเทศบาล) ประมาณ 1 ใน 3 เกิดในเขตชนบท

เกี่ยวกับเรื่องระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ พบว่า 2 ใน 5 ของผู้ตอบระบุว่าอยู่ตั้งแต่เกิด ร้อยละ 1.1 ไม่ได้อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ ประมาณร้อยละ 3.7 อยู่กรุงเทพฯชั่วคราว ส่วนที่เหลือ คือร้อยละ 21.0 อยู่น้อยกว่า 20 ปี และร้อยละ 30.5 อยู่ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 2.1 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามลักษณะทางประชากรและสังคมของผู้ตอบ

ลักษณะทางประชากรและสังคม	ร้อยละ
เพศ	
ชาย	50.5
หญิง	49.5
รวม	100.0 (1,154)
อายุ (ปี)	
20-24	1.0
25-29	6.6
30-34	19.4
35-39	30.9
40-44	21.2
45-49	11.0
50-54	7.1
55-59	2.8
รวม	100.0 (1,154)
ระดับการศึกษาของผู้ตอบ	
ประถมศึกษา	4.9
มัธยมศึกษา	15.9
ปวช.	16.2
ปวส./ปวท./อนุปริญญา	13.3
ปริญญาตรี	38.6
สูงกว่าปริญญาตรี	9.2
อื่นๆ	1.9
รวม	100.0 (1,154)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากรและสังคม	ร้อยละ
ระดับการศึกษาของคู่สมรส	
ประถมศึกษา	11.3
มัธยมศึกษา	17.7
ปวช.	15.5
อนุปริญญา/ปวส./ปวท.	10.0
ปริญญาตรี	31.7
สูงกว่าปริญญาตรี	9.1
อื่นๆ	1.5
ไม่มีคำตอบ	3.3
รวม	100.0 (1,154)
สถานภาพสมรส	
สมรส	93.7
หย่า	3.8
หม้าย	2.3
ไม่มีคำตอบ	*
รวม	100.0 (1,154)
ศาสนาของผู้ตอบ	
พุทธ	95.9
อิสลาม	2.7
คริสต์	0.9
อื่นๆ	*
ไม่มีคำตอบ	*
รวม	100.0 (1,154)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากรและสังคม	ร้อยละ
สถานที่เกิดของผู้ตอบ	
กรุงเทพมหานคร	44.7
เมืองอื่น (เขตเทศบาล)	20.0
ชนบท	34.3
ต่างประเทศ	*
ไม่มีคำตอบ	0.8
รวม	100.0 (1,154)
จำนวนปีที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ	
ตั้งแต่เกิด	40.6
น้อยกว่า 5 ปี	2.7
5-9 ปี	3.9
10-14 ปี	6.0
15-19 ปี	8.4
20-24 ปี	11.2
25-29 ปี	8.8
30-34 ปี	4.2
35-39 ปี	4.1
40 ปีขึ้นไป	2.2
อยู่กรุงเทพฯชั่วคราว	3.7
ไม่ได้อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ	1.1
ไม่มีคำตอบ	3.2
รวม	100.0 (1,154)

* หมายถึง จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

2.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 2.2 แสดงให้เห็นถึงอาชีพของผู้ตอบและคู่สมรส รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบ และคู่สมรส รวมทั้งรายได้จากแหล่งอื่นๆ

ในเรื่องของอาชีพ ได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มข้าราชการ และกลุ่มพนักงานรัฐวิสาหกิจ สำหรับข้าราชการพบว่าร้อยละ 37.8 อยู่ในระดับ 5-6 ร้อยละ 28.8 อยู่ในระดับ 3-4 ลูกจ้างประจำประมาณร้อยละ 11.3 และข้าราชการที่ไม่ระบุระดับประมาณร้อยละ 9.1 ในกลุ่มของพนักงานรัฐวิสาหกิจ ก็พบว่าระดับ 5-6 คิดเป็นสัดส่วนที่มากที่สุด คือร้อยละ 35.1 รองลงไป คือระดับ 3-4 (ร้อยละ 23.7) และระดับ 7-8 คิดเป็นร้อยละ 14.1

สำหรับอาชีพของคู่สมรส พบว่า 1 ใน 5 หรือร้อยละ 20.5 ทำงานของหน่วยงานเอกชน ร้อยละ 16.1 ประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 14.4 ไม่ได้ทำงาน และประมาณ 1 ใน 10 (ร้อยละ 10.7) เป็นข้าราชการระดับ 5-6

เกี่ยวกับรายได้ต่อเดือน พบว่า 1 ใน 3 หรือร้อยละ 34.7 มีรายได้ 9,001-15,000 บาท มีแนวโน้มสังเกตว่า ร้อยละ 28.3 มีรายได้มากกว่า 15,001 บาทขึ้นไป

นอกจากรายได้จากการทำงานประจำแล้ว ข้าราชการบางท่านมีรายได้จากแหล่งอื่นๆ อีก แต่ส่วนใหญ่แล้วตอบว่าไม่มี (ร้อยละ 43.9) แต่มีแนวโน้มสังเกตว่า 1 ใน 5 หรือร้อยละ 21.5 ไม่ให้คำตอบเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่ต้องการให้ผู้อื่นทราบว่าตนมีรายได้จากแหล่งอื่นๆ เช่น จากการเล่นหุ้น ค่าเช่าบ้าน ดอกเบี้ย ฯลฯ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.2 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามลักษณะทางเศรษฐกิจของผู้ตอบ

ลักษณะทางเศรษฐกิจ	ร้อยละ
อาชีพของผู้ตอบ	
ข้าราชการระดับ 1-2	6.1
ข้าราชการระดับ 3-4	28.8
ข้าราชการระดับ 5-6	37.8
ข้าราชการระดับ 7-8	6.9
ข้าราชการไม่ระบุระดับ	9.1
ลูกจ้างประจำ	11.3
รวม	100.0 (707)
พนักงานรัฐวิสาหกิจระดับ	
พนักงานรัฐวิสาหกิจระดับ 1-2	9.8
พนักงานรัฐวิสาหกิจระดับ 3-4	23.7
พนักงานรัฐวิสาหกิจระดับ 5-6	35.1
พนักงานรัฐวิสาหกิจระดับ 7-8	14.1
พนักงานรัฐวิสาหกิจระดับ 9 ขึ้นไป	3.1
พนักงานรัฐวิสาหกิจไม่ระบุระดับ	7.2
ลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ	7.0
รวม	100.0 (447)
อาชีพของคู่สมรส	
ข้าราชการระดับ 1-2	0.9
ข้าราชการระดับ 3-4	4.7
ข้าราชการระดับ 5-6	10.7
ข้าราชการระดับ 7-8	2.7
ข้าราชการระดับ 9 ขึ้นไป	*
ข้าราชการไม่ระบุระดับ	3.6
ลูกจ้างประจำ	2.5

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ลักษณะทางเศรษฐกิจ	ร้อยละ
พนักงานรัฐวิสาหกิจระดับ 1-2	1.5
พนักงานรัฐวิสาหกิจระดับ 3-4	3.3
พนักงานรัฐวิสาหกิจระดับ 5-6	5.4
พนักงานรัฐวิสาหกิจระดับ 7-8	2.1
พนักงานรัฐวิสาหกิจระดับ 9 ขึ้นไป	0.5
ลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ	4.5
ทำงานหน่วยงาน เอกชน	20.5
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	16.1
รับราชการยศต่ำกว่านายร้อย	0.5
รับราชการยศร้อยตรี, โท, เอก	0.8
รับราชการยศพันตรี, โท, เอก	1.0
รับราชการยศนายพล	*
ไม่ได้ทำงาน	14.4
ไม่มีคำตอบ, ไม่มี, หยา	3.8
รวม	100.0 (1,154)
รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบ	
ต่ำกว่า 5,000 บาท	8.0
5,001-7,000 บาท	14.9
7,001-9,000 บาท	17.3
9,001-15,000 บาท	34.2
15,001-20,000 บาท	13.7
20,001-25,000 บาท	8.4
25,001 บาทขึ้นไป	3.3
ไม่มีคำตอบ	*
รวม	100.0 (1,154)

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ลักษณะทางเศรษฐกิจ	ร้อยละ
รายได้ต่อเดือนของคู่สมรส	
ไม่ได้ทำงาน	14.1
ต่ำกว่า 5,000 บาท	7.8
5,001-7,000 บาท	10.2
7,001-9,000 บาท	11.0
9,001-15,000 บาท	23.3
15,001-20,000 บาท	10.0
20,001-25,000 บาท	6.5
25,001 บาทขึ้นไป	11.8
ไม่มีคำตอบ	5.3
รวม	100.0 (1,154)
รายได้ต่อเดือนจากแหล่งอื่นๆ	
ไม่มีรายได้อื่นๆ	43.9
ต่ำกว่า 5,000 บาท	16.0
5,001-7,000 บาท	2.2
7,001-9,000 บาท	1.2
9,001-15,000 บาท	8.2
15,001-20,000 บาท	2.7
20,001-25,000 บาท	0.4
25,001 บาทขึ้นไป	3.9
ไม่มีคำตอบ	21.5
รวม	100.0 (1,154)

* หมายถึง จำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ส่วนที่ 3

ข้อมูลเกี่ยวกับญาติ

3.1 บิดามารดาของผู้ตอบ

ข้อมูลในตารางที่ 3.1 ชี้ให้เห็นว่า 9 ใน 10 คนของผู้ตอบหรือร้อยละ 89.3 มีมารดาที่มีชีวิตอยู่ ในขณะที่ 3 ใน 5 ของผู้ตอบ รายงานว่าบิดายังมีชีวิตอยู่ นอกจากนี้ผู้ที่ตอบว่าบิดาเสียชีวิตไปแล้ว ระบุว่าบิดาได้เสียชีวิตค่อนข้างนานมาแล้ว คือ 10 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 20.4)

ในเรื่องของที่พักอาศัยของบิดามารดา พบว่า สัดส่วนของผู้ตอบที่มีมารดาอาศัยอยู่ในบ้านเดียวกัน หรือละแวกเดียวกัน มีมากกว่ากลุ่มที่ตอบว่ามีบิดาอาศัยอยู่ด้วย (ร้อยละ 27.8 เปรียบเทียบกับร้อยละ 15.0) นอกจากนี้ ผู้ตอบ 1 ใน 5 รายงานว่ามารดาอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล แต่มีเพียงร้อยละ 15.0 ตอบว่าบิดาอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ส่วนที่เหลือตอบว่าบิดามารดาอาศัยอยู่ตามภาคต่างๆของประเทศไทย โดยอยู่ในภาคกลางมากกว่าภาคอื่นๆ

เกี่ยวกับสถานภาพสมรสของบิดามารดา ผู้ตอบร้อยละ 48.8 รายงานว่าบิดา/มารดาเสียชีวิตแล้ว ร้อยละ 43.8 ตอบว่าบิดามารดาอยู่กินกันฉันท์สามีภรรยา ส่วนที่เหลือคือกลุ่มผู้ที่ตอบว่าบิดามารดาได้แยกกันอยู่หรือหย่ากันแล้ว

3.2 บู่ย่าตายายลุงป้า น้าอา

คณะผู้วิจัยได้ตั้งคำถามให้ผู้ตอบนึกย้อนกลับไปที่ในช่วงที่เติบโตขึ้นมา (จนถึงอายุ 15 ปี) ในครอบครัวของผู้ตอบ มีญาติผู้ใหญ่ เช่น บู่ย่า ตายาย ลุงป้า น้าอา อาศัยอยู่ด้วยหรือไม่ ข้อมูลในตารางที่ 3.2 ชี้ให้เห็นว่าครอบครัวไทยยังคงมีลักษณะที่มีลูกหลานอยู่กับตายายมากกว่าอยู่กับบู่ย่า ส่วนญาติในรุ่นของลุงป้า น้าอา มีเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 4.2) ที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ตอบส่วนใหญ่ (ร้อยละ 40.6 จากตารางที่ 2.1) อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ ตั้งแต่เกิด จึงอาจมีรูปแบบของการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว แตกต่างจากประชากรในภาคอื่นๆของประเทศไทย

ตารางที่ 3.1 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามข้อมูล เกี่ยวกับบิดามารดาของผู้ตอบ

	บิดา	มารดา
ยังมีชีวิตอยู่	60.1	89.3
เสียชีวิตไปแล้วน้อยกว่า 1 ปี	2.1	1.5
เสียชีวิตไปแล้ว 1-4 ปี	5.5	2.1
เสียชีวิตไปแล้ว 5-9 ปี	6.3	1.0
เสียชีวิตไปแล้ว 10-14 ปี	6.2	1.0
เสียชีวิตไปแล้ว 15-19 ปี	5.5	1.0
เสียชีวิตไปแล้ว 20 ปี และมากกว่า	8.7	1.9
ไม่มีคำตอบ	5.7	2.3
รวม	100.0 (1,154)	100.0 (1,154)
ที่พักอาศัยของบิดามารดา		
อยู่บ้านเดียวกับกับผู้ตอบหรือสะดวกเดียวกัน	15.0	27.8
อยู่ในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล	15.0	20.2
อยู่ภาคกลาง	8.7	11.3
อยู่ภาคเหนือ	2.9	4.3
อยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3.0	3.6
อยู่ภาคใต้	4.8	5.4
อยู่ที่อื่น เช่น สถานพักฟื้น, บ้านญาติ	1.1	2.7
ถึงแก่กรรมแล้ว	39.7	10.6
ไม่มีคำตอบ	9.9	14.2
รวม	100.0 (1,154)	100.0 (1,154)

ตารางที่ 3.2 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามสถานภาพสมรสของบิดามารดา

	ร้อยละ
ยังอยู่กินฉันท์สามีภรรยา	43.8
แยกหรือหย่ากัน 0-9 ปี	0.6
แยกหรือหย่ากัน 10-14 ปี	0.8
แยกหรือหย่ากัน 15-19 ปี	1.0
แยกหรือหย่ากัน 20 ปี และมากกว่า	3.0
บิดา/มารดาเสียชีวิตแล้ว	48.8
ไม่มีคำตอบ	1.9
รวม	100.0 (1,154)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.3 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามลักษณะของการอยู่ร่วมกับญาติผู้ใหญ่ในช่วงวัยเด็กของผู้ตอบ (ตั้งแต่เกิดจนถึงอายุ 15 ปี)

	ร้อยละ
ปู่ย่า	
มี	15.1
ไม่มี	80.3
ไม่มีคำตอบ	4.6
รวม	100.0 (1,154)
ตายาย	
มี	18.8
ไม่มี	76.6
ไม่มีคำตอบ	4.6
รวม	100.0 (1,154)
ลุงป้า น้าอา	
มี	4.2
ไม่มี	91.2
ไม่มีคำตอบ	4.6
รวม	100.0 (1,154)

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3 พื้น้อง

เพียงร้อยละ 2.8 ของผู้ตอบที่ไม่มีพื้น้องที่มีชีวิตในปัจจุบัน สำหรับผู้ตอบที่มีพื้น้องที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน จะมีมากที่สุดในกลุ่มที่ตอบว่ามี 3 คน รองลงไปคือ 4 คน 5 คน และ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0, 16.4, 15.9 และ 13.2 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.4)

ในเรื่องที่อยู่อาศัยของพื้น้อง พบว่า ร้อยละ 15.8 ของผู้ตอบระบุว่าพื้น้องอาศัยอยู่ในบ้านเดียวกัน ร้อยละ 16.3 ของผู้ตอบมีพื้น้องอาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกัน แต่บ้านคนละหลัง ส่วนที่เหลือรายงานว่า อาศัยอยู่ในเขตนันทของกรุงเทพฯ และเขตนครหลวงของกรุงเทพฯ คิดเป็นร้อยละ 37.3 และ 17.7 ตามลำดับ นับว่าเป็นข้อมูลที่น่าสนใจมาก เพราะผู้ตอบมีพื้น้องอาศัยอยู่ในอาณาบริเวณที่ไม่ไกล สามารถติดต่อถึงกันได้โดยสะดวกไม่ว่าจะโดยวิธีใด ซึ่งน่าจะมีผลดีต่อความสัมพันธ์ระหว่างพื้น้อง รวมตลอดไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุตรของผู้ตอบกับบุตรของพื้น้อง จึงควรที่จะมีการศึกษาในประเด็นนี้ ในโอกาสต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.4 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามข้อมูล เกี่ยวกับพี่น้อง

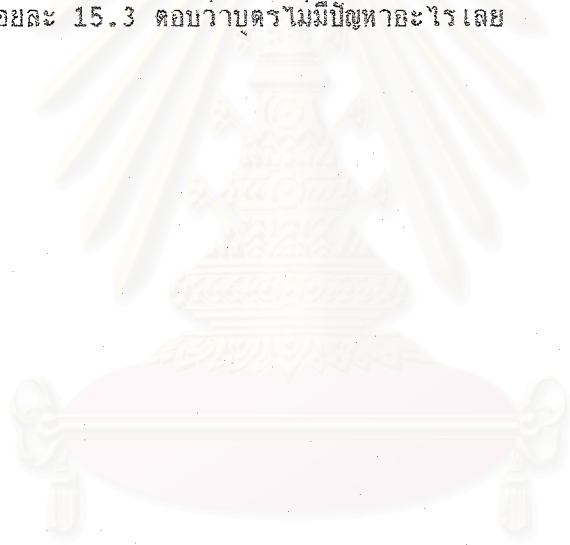
	ร้อยละ
จำนวนพี่น้องที่ยังมีชีวิตอยู่	
ไม่มีพี่น้องที่มีชีวิตในปัจจุบัน	2.8
มี 1 คน	6.2
2 คน	13.2
3 คน	17.0
4 คน	16.4
5 คน	15.9
6 คน	9.3
7 คน	7.8
8 คน และมากกว่า	9.2
ไม่มีคำตอบ	2.2
รวม	100.0 (1,154)
พี่น้องที่อยู่ไกล เคียงที่สุด	
อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกัน	15.8
อาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกัน, แต่บ้านคนละหลัง	16.3
อาศัยอยู่ใน เขตอื่นในกรุงเทพมหานคร	37.3
อาศัยอยู่ใน เขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร	17.7
อยู่ต่างจังหวัด, ต่างประเทศ	2.0
ไม่มีพี่น้องที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน	2.8
ไม่มีคำตอบ	8.1
รวม	100.0 (1,154)

3.4 บุตรของผู้ตอบ

ข้อมูลในตารางที่ 3.5 แสดงให้เห็นถึงปัญหาสุขภาพของบุตร รวมทั้งการเปรียบเทียบปัญหาของบุตรกับบิดามารดาอื่น ๆ ที่มีบุตรมีปัญหาสุขภาพ เช่นกัน

ผู้ตอบส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 81.9 ระบุว่าไม่มีบุตรคนใดมีปัญหาสุขภาพหรือโรคประจำตัว ส่วนผู้ที่มีบุตรซึ่งมีปัญหาสุขภาพ คิดว่าเป็นปัญหาแก่ผู้ตอบเพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 5.5) ที่คิดว่าเป็นปัญหาอย่างมากมีเพียงร้อยละ 1 ดังนั้น เมื่อให้ผู้ตอบ เปรียบเทียบกับบิดามารดาอื่น ๆ ที่มีบุตรอยู่ในวัยเดียวกัน ผู้ตอบคิดว่าตัวเองมีปัญหาเกี่ยวกับบุตรมากกว่าหรือน้อยกว่าบิดามารดาอื่น ๆ อย่างไม่เห็นว่าเป็น 3 ใน 5 ตอบว่า ตนเองมีปัญหาน้อยกว่า ร้อยละ 19.2 คิดว่ามีปัญหาเท่ากับบิดามารดาอื่น ๆ เพียงร้อยละ 6.2 ของผู้ตอบคิดว่าตนเองมีปัญหามากกว่า

นอกจากปัญหาสุขภาพของบุตรแล้ว ผู้ตอบยังได้ระบุถึงปัญหาที่สำคัญที่สุดเกี่ยวกับบุตร โดยมีรายละเอียดของปัญหาเสนอไว้ในตารางที่ 3.6 มีข้อน่าสังเกตว่าผู้ตอบ ร้อยละ 40.6 ไม่ให้คำตอบในเรื่องนี้ ร้อยละ 15.3 ตอบว่าบุตรไม่มีปัญหาอะไรเลย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.5 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามปัญหาของบุตร

	ร้อยละ
จำนวนบุตรที่มีปัญหาสุขภาพ, หรือโรคประจำตัว	
ไม่มีบุตรคนใดมีปัญหา	81.9
มี 1 คน	11.4
2 คน	2.3
3 คน	0.9
ไม่มีคำตอบ	3.6
รวม	100.0 (1,154)
การที่บุตรมีสุขภาพดีนั้น เป็นปัญหากับผู้ตอบอย่างไร	
ไม่ เป็นปัญหาเลย	2.4
เป็นปัญหา เล็กน้อย	5.5
เป็นปัญหาปานกลาง	3.3
เป็นปัญหาค่อนข้างมาก	2.3
เป็นปัญหาอย่างมาก	1.0
ไม่มีบุตรคนใดมีสุขภาพดี	82.1
ไม่มีคำตอบ	3.4
รวม	100.0 (1,154)
มีปัญหามากกว่าหรือน้อยกว่าบิดามารดาอื่น ๆ	
น้อยกว่า	60.8
เท่ากับ	19.2
มากกว่า	6.2
อื่น ๆ	*
ไม่มีคำตอบ	13.3
รวม	100.0 (1,154)

* หมายถึงจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ตารางที่ 3.6 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามปัญหาที่สำคัญที่สุดเกี่ยวกับบุตร

	ร้อยละ
เกี่ยวกับคนดูแลบุตร	3.9
ไม่มีเวลาให้บุตร	2.2
บุตรไม่ได้อยู่กับบิดามารดา, ขาดความอบอุ่น	2.3
สุขภาพไม่ดี เช่น ป่วยบ่อย	4.2
สุขภาพไม่ปกติ เช่น อ้วนไป, ผอมไป	0.8
ร่างกายไม่แข็งแรง, พิการแต่เด็ก	0.7
เกี่ยวกับการรับประทานอาหาร เช่น เลือกอาหาร	2.6
เกี่ยวกับการพูด เช่น พูดช้า, ไม่พูด	1.0
เกี่ยวกับการเรียน เช่น ไม่สนใจการเรียน	8.2
เกี่ยวกับสถานศึกษา เช่น อยู่ไกล	1.2
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา	0.9
การคบเพื่อน, การเอาอย่างเพื่อน	1.7
ชอบดู ที.วี.	0.5
เกี่ยวกับอนาคตของลูก เช่น การเรียน, การทำงาน	1.8
เกี่ยวกับอุปนิสัย เช่น เอาแต่ใจตนเอง, ขี้เกียจ	7.6
ขาดระเบียบวินัย	0.5
ขาดความรับผิดชอบ	0.4
สุขภาพจิตไม่ดี/ไม่ปกติ	*
อื่นๆ	3.2
ไม่มีปัญหาอะไร	15.3
ไม่มีคำตอบ	40.6
รวม	100.0 (1,154)

* หมายถึงจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

ส่วนที่ 4

ความสัมพันธ์ระหว่างวัย

ในส่วนนี้ เป็นการศึกษาถึงสภาพและความคิดเห็น เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของผู้ตอบกับ บิดามารดาและบุตร อาทิเช่น ความสนิทสนม ความสอดคล้องกันในด้านความคิดเห็น ความเข้าใจ ซึ่งกันและกัน ปัญหาของว่างระหว่างวัย เป็นต้น

ในการวิเคราะห์ถึงสภาพความสัมพันธ์โดยรวมของผู้ตอบกับบิดามารดาในปัจจุบันนั้น จะเป็นการวิเคราะห์เฉพาะผู้ตอบที่บิดา/มารดายังมีชีวิตอยู่ จากข้อมูลพบว่าร้อยละ 10.5 ของผู้ตอบมีมารดาที่ถึงแก่กรรมแล้ว ในขณะที่ร้อยละ 40 ของผู้ตอบมีบิดาซึ่งถึงแก่กรรมแล้ว ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นถึงสภาวะทางด้านการตายของประเทศที่ผู้หญิงมีแนวโน้มที่จะมีอายุขัยเฉลี่ย ยืนยาวกว่า

สำหรับในกลุ่มผู้ที่มีบิดา/มารดายังมีชีวิตอยู่นั้น พบโดยส่วนใหญ่ผู้ตอบมีความสัมพันธ์สนิทสนมเท่ากับบิดาและมารดา อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบระหว่างมารดากับบิดาแล้ว ผู้ตอบสนิทสนมมาก หรืออย่างยิ่งกับมารดามากกว่าบิดา (ร้อยละ 64.9 และร้อยละ 50.1 ตามลำดับ) ยิ่งไปกว่านั้นยังพบว่ากว่าร้อยละ 10 ของผู้ตอบตอบว่าไม่มีความสนิทสนมหรือสนิทสนมน้อยมากกับบิดา ในขณะที่เพียงประมาณร้อยละ 5 ตอบว่าไม่มีความสนิทสนมหรือสนิทสนมน้อยมากกับมารดา (ตารางที่ 4.1)

ความสัมพันธ์ในด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นนั้นพบว่า ประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ตอบ ประเมินว่ามีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับระหว่างตนเองกับมารดาและบิดาเป็นที่เข้าใจกัน อยู่ในเกณฑ์ทั้งคู่ (ร้อยละ 48.6 และร้อยละ 49.4 ตามลำดับ) ส่วนความคล้ายคลึงกันในด้านความคิดเห็นหรือค่านิยมเกี่ยวกับชีวิตนั้น ผู้ตอบร้อยละ 47.8 มีความคิดเห็นหรือค่านิยมที่ไม่ค่อยเหมือนกับมารดา ร้อยละ 37.4 มีความคิดเห็นหรือค่านิยมที่คล้ายคลึงกับมารดา ร้อยละ 6.3 มีความคิดเห็นเหมือนกันอย่างมากกับมารดา และร้อยละ 8.5 ตอบว่ามีความคิดเห็นและค่านิยมต่างกันอย่างสิ้นเชิง ในทำนองเดียวกันพบว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่ตอบว่ามีความคิดเห็นและค่านิยมไม่คล้ายเหมือนกับบิดา (ร้อยละ 46.4) รองลงมาตอบว่า มีความเห็นเหมือนกันกับบิดา (ร้อยละ 38.9) และร้อยละ 8.3 มีความคิดไม่เหมือนกันเลย ส่วนผู้ที่ตอบว่ามีความเห็นเหมือนกันอย่างมากมีสัดส่วนน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 6.4 เมื่อพิจารณาถึงความเข้าใจของบิดามารดาที่มีต่อผู้ตอบนั้น ส่วนใหญ่ประเมินว่าบิดา/มารดามีความเข้าใจผู้ตอบอยู่ในเกณฑ์ดี และในเกณฑ์พอใช้ได้

กล่าวคือ ร้อยละ 73.1 ตอบว่า มารดาเข้าใจตนเองอยู่ในเกณฑ์ดีและอยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้ ในขณะที่ร้อยละ 74.3 ประเมินว่าบิดาเข้าใจตนเองดีและอยู่ในเกณฑ์พอใช้ได้ สำหรับด้านความเข้าใจของผู้ตอบที่มีต่อบิดามารดาในผู้ตอบส่วนใหญ่ประเมินว่าตนเองเข้าใจบิดามารดาอยู่ในระดับที่ดีและดีมาก

โดยสรุปผู้ตอบส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับบิดาและมารดาในด้านต่างๆอยู่ในเกณฑ์ดี แม้ว่าจะมีความแตกต่างกันบ้างในเรื่องความคิดเห็นหรือค่านิยมเกี่ยวกับชีวิต

ในด้านความสัมพันธ์ของผู้ตอบกับบิดามารดาในปัจจุบัน เมื่อเปรียบเทียบกับสิบปีที่ผ่านมามีความสัมพันธภาพมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ตอบ ตอบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตอบไม่ว่ากับบิดาหรือมารดายังคงมีความสัมพันธ์เหมือนเมื่อสิบปีที่ผ่านมา และประมาณ 1 ใน 3 ของผู้ตอบ ตอบว่ามีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น (ตารางที่ 4.2)

ความรู้สึกเกี่ยวกับช่องว่างระหว่างวัย เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงภาพความสัมพันธ์ของประชากรใน 3 วัย ช่องว่างระหว่างวัยนี้พิจารณาทั้งในระดับครอบครัวและในสังคม ในระดับครอบครัวพบว่า ร้อยละ 50.6 มีปัญหาช่องว่างระหว่างวัย ระหว่างผู้ตอบกับบิดามารดา ร้อยละ 34.0 ตอบว่าไม่มีช่องว่างดังกล่าวเลย ถัดมาร้อยละ 12.9 รู้สึกว่ามีช่องว่างระหว่างผู้ตอบกับบิดามารดาพอสมควร และเพียงร้อยละ 2.5 รู้สึกว่ามีช่องว่างมาก (ตารางที่ 4.3) เมื่อพิจารณาถึงช่องว่างระหว่างวัยกับลูกพบว่า ร้อยละ 50.5 ตอบว่ารู้สึกไม่มีช่องว่างเลย ร้อยละ 42.2 รู้สึกว่ามีช่องว่าง ส่วนที่เหลือประมาณร้อยละ 7 ตอบว่ามีมากพอสมควรและมีมาก ส่วนช่องว่างระหว่างบิดามารดากับลูกของผู้ตอบนั้น พบว่า ร้อยละ 40.2 รู้สึกว่ามีปัญหาน้อย ร้อยละ 39.9 ตอบว่าไม่มีปัญหา ร้อยละ 15.3 รู้สึกมีปัญหาพอสมควร และร้อยละ 4.6 ตอบว่ามีปัญหามาก ช่องว่างระหว่างวัยในระดับครอบครัวนี้ จากข้อมูลดูเหมือนว่าผู้ตอบรู้สึกว่า มีปัญหาช่องว่างระหว่างวัยระหว่างบิดามารดาของตนกับบุตรของตน และระหว่างตนเองกับบิดามารดา มากกว่าปัญหาช่องว่างตนเองกับบุตร

เมื่อพิจารณาถึงความรู้สึกของผู้ตอบเกี่ยวกับปัญหาช่องว่างระหว่างวัยในสังคม พบแนวโน้มที่น่าสนใจคือ มีผู้ตอบเป็นสัดส่วนน้อยที่ตอบว่าไม่มีช่องว่างระหว่างวัยต่างๆเลย ซึ่งต่างไปจากการประเมินช่องว่างระหว่างวัยในครอบครัว และปัญหาช่องว่างระหว่างวัยที่ผู้ตอบรู้สึกว่า มีค่อนข้างมากในสังคมคือ ปัญหาช่องว่างระหว่างวัยรุ่นกับวัยสูงอายุ (ดูรายละเอียดในตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.1 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความสัมพันธ์กับมารดา/บิดา

ความสัมพันธ์กับมารดา/บิดา	ร้อยละ	
	มารดา	บิดา
ก. ความสนิทสนมกับมารดา/บิดา		
ไม่มีความสนิทสนมกับ เลย/สนิทสนมกันน้อยมาก	4.8	10.9
สนิทสนมกันปานกลาง	30.3	38.9
สนิทสนมกันมาก/อย่างยิ่ง	64.9	50.1
รวม	100.0	100.0
(จำนวนตัวอย่าง)	(1,018)	(678)
ข. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น		
ไม่ดีเลย ไม่ค่อยดี	4.4	5.2
พอใช้	21.9	24.9
ดี	48.6	49.4
ดีมาก	25.1	20.6
รวม	100.0	100.0
(จำนวนตัวอย่าง)	(1,021)	(676)
ค. ความคล้ายคลึงกันในด้านความคิดเห็นหรือค่านิยมเกี่ยวกับชีวิต		
ไม่เหมือนกันเลย	8.5	8.3
ไม่ค่อยเหมือนกันนัก	47.8	46.4
เหมือนกัน	37.4	38.9
เหมือนกันอย่างมาก	6.3	6.4
รวม	100.0	100.0
(จำนวนตัวอย่าง)	(1,016)	(673)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ความสัมพันธ์กับมารดา/บิดา	ร้อยละ	
	มารดา	บิดา
ง. ความเข้าใจของมารดา/บิดาที่มีต่อผู้ตอบ		
ไม่ดีเลย ไม่ค่อยดีนัก	6.6	7.8
พอใช้ได้	22.5	24.5
ดี	50.6	49.8
ดีมาก	20.3	17.9
รวม	100.0	100.0
(จำนวนตัวอย่าง)	(1,017)	(677)
จ. ความเข้าใจของผู้ตอบที่มีต่อมารดา/บิดา		
ไม่ดีเลย ไม่ค่อยดีนัก	3.2	3.7
พอใช้ได้	11.4	14.8
ดี	55.9	55.4
ดีมาก	29.8	26.1
รวม	100.0	100.0
(จำนวนตัวอย่าง)	(1,020)	(682)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.2 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความสัมพันธ์ของผู้ตอบกับบิดามารดาในปัจจุบัน เมื่อเปรียบเทียบกับสิบปีที่ผ่านมา

ร้อยละ

ความสัมพันธ์ของผู้ตอบกับบิดามารดาในปัจจุบัน

เมื่อเปรียบเทียบกับสิบปีที่ผ่านมา

มารดา

แย่งมาก แย่ง	5.1
เหมือนเดิม	61.4
ดีขึ้น	28.2
ดีขึ้นมาก	5.3
รวม	100.0
(จำนวนตัวอย่าง)	(1,027)

บิดา

แย่งมาก แย่ง	6.3
เหมือนเดิม	58.0
ดีขึ้น	21.1
ดีขึ้นมาก	14.6
รวม	100.0
(จำนวนตัวอย่าง)	(684)

สำนักงานวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.3 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความรู้สึกเกี่ยวกับช่องว่างระหว่างวัยในครอบครัว
กับช่องว่างระหว่างวัยในสังคม

ช่องว่างระหว่างวัย	ร้อยละ
1. ช่องว่างระหว่างวัยในครอบครัว	
ก. ผู้ตอบกับบิดามารดา	
ไม่มีช่องว่างเลย	34.0
มีบ้าง	50.6
มีมากพอสมควร	12.9
มีมาก	2.5
รวม	100.0
(จำนวนตัวอย่าง)	(1,078)
ข. ผู้ตอบกับบุตร	
ไม่มีช่องว่างเลย	50.5
มีบ้าง	42.2
มีมากพอสมควร	5.5
มีมาก	1.8
รวม	100.0
(จำนวนตัวอย่าง)	(1,067)
ค. บิดามารดาของผู้ตอบกับบุตรของผู้ตอบ	
ไม่มีช่องว่างเลย	39.9
มีบ้าง	40.2
มีมากพอสมควร	15.3
มีมาก	4.6
รวม	100.0
(จำนวนตัวอย่าง)	(1,027)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ช่องว่างระหว่างวัย	ร้อยละ
2. ช่องว่างระหว่างวัยในสังคม	
ก. วัยรุ่นกับวัยกลางคน	
ไม่มีเลย	7.0
มีบ้าง เล็กน้อย	53.2
มีมากพอสมควร	34.5
มีมาก	5.3
รวม	100.0
(จำนวนตัวอย่าง)	(1,029)
ข. วัยรุ่นกับวัยสูงอายุ	
ไม่มีเลย	4.7
มีบ้าง เล็กน้อย	14.7
มีมากพอสมควร	45.5
มีมาก	35.1
รวม	100.0
(จำนวนตัวอย่าง)	(1,085)
ค. วัยกลางคนกับวัยสูงอายุ	
ไม่มีเลย	9.8
มีบ้าง เล็กน้อย	61.7
มีมากพอสมควร	25.9
มีมาก	2.6
รวม	100.0
(จำนวนตัวอย่าง)	(1,002)

การวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้ (Cross-tabulation)

เมื่อนำตัวแปรเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวัยในด้านต่างๆ มาวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้ เพื่อดูความสัมพันธ์กับปัจจัยทางด้านประชากรและปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคม อันได้แก่ อายุของผู้ตอบ เพศ การศึกษา รายได้ ที่อยู่อาศัยของผู้ตอบในปัจจุบัน ที่อยู่อาศัยของบิดา/มารดาของผู้ตอบในปัจจุบัน พบว่า ในด้านความสัมพันธ์ของผู้ตอบกับมารดาแล้ว ปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจและสังคมที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีเพียง 2 ปัจจัย คือ อายุของผู้ตอบ และที่อยู่อาศัยของมารดา (ตารางที่ 4.4)

อายุของผู้ตอบมีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความสนิทสนมกับมารดา กล่าวคือ ผู้ตอบที่มีอายุน้อยมีแนวโน้มที่จะไม่สนิทสนมหรือสนิทสนมกับมารดาน้อยกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้ตอบที่มีอายุมากกว่า ดังจะเห็นได้จากร้อยละ 6.5 ของผู้ตอบในกลุ่มอายุ 20-34 ปี มีความรู้สึกว่าตนเองไม่สนิทสนมหรือสนิทสนมกับมารดาค่อนข้างน้อย ในขณะที่ความรู้สึกดังกล่าวมีเป็นสัดส่วนที่น้อยกว่าในกลุ่มอายุที่มากกว่า กล่าวคือร้อยละ 5.4 ในกลุ่มอายุ 35-39 ปี ร้อยละ 4.7 ในกลุ่มอายุ 40-44 ปี และเหลือเพียงร้อยละ 1.5 ในกลุ่มผู้ตอบที่มีอายุ 45-59 ปี ในทางตรงกันข้าม พบว่าร้อยละ 61.0 ของกลุ่มผู้ตอบที่มีอายุ 20-34 ปี มีความรู้สึกสนิทสนมมากกับมารดา ในขณะที่ร้อยละ 74.0 ของกลุ่มผู้ตอบที่มีอายุ 45-59 ปี มีความสนิทสนมกับมารดา

ที่อยู่อาศัยของมารดาในปัจจุบัน เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความสนิทสนมกับมารดา ผู้ตอบที่มีมารดาอาศัยอยู่ร่วมกันมีแนวโน้มที่จะมีความสนิทสนมกับมารดามากกว่าผู้ตอบที่อาศัยอยู่ที่อื่น ไม่ว่าจะเป็นที่อื่นในกรุงเทพมหานคร หรือในจังหวัดอื่น

เมื่อพิจารณาถึงความสนิทสนมของผู้ตอบกับบิดา (ตารางที่ 4.5) ก็พบว่าอายุมีความสัมพันธ์ในทางบวก เช่นเดียวกับความสัมพันธ์กับมารดา กล่าวคือ ผู้ที่มีอายุน้อยมีแนวโน้มที่จะไม่สนิทสนม หรือสนิทสนมน้อยกับบิดามากกว่าผู้ตอบที่มีอายุมากกว่า ผลจากการวิเคราะห์นี้ น่าจะสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวิถีชีวิตของประชากรในรุ่นปีเกิดต่าง ๆ อันเป็นผลให้ผู้ตอบในแต่ละกลุ่มอายุหรือในแต่ละรุ่นปีเกิด มีระดับความสนิทสนมกับบิดามารดาแตกต่างกันไป

เพศของผู้ตอบ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความสนิทสนมของผู้ตอบกับบิดา ดังจะเห็นได้จากข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ว่า ผู้ตอบ เพศชายมีแนวโน้มที่จะสนิทสนมกับบิดามากกว่าผู้ตอบ เพศหญิง ทั้งนี้อาจจะสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่ทำให้มีความแตกต่างกันระหว่างเพศ อันเป็นเหตุให้บุตรชายมีความสนิทสนมกับบิดามากกว่าบุตรสาว

นอกจากนี้ การศึกษาของผู้ตอบก็ยังมีผลต่อความสนิทสนมกับบิดาด้วย กล่าวคือ ผู้ตอบที่มีการศึกษาในระดับประถมและมัธยมศึกษา มีแนวโน้มที่จะมีความสนิทสนมเป็นอย่างมากกับบิดา

มารดามากกว่าในกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไป (ร้อยละ 65.0, 48.8 และร้อยละ 45.3 ในกลุ่มผู้ตอบที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและต่ำกว่า ระดับ ปวช. หรืออนุปริญญา และระดับปริญญาตรีและสูงกว่าตามลำดับ)

ตารางที่ 4.4 ร้อยละของความสนิทสนมกับมารดา จำแนกตามปัจจัยทางประชากรและสังคม

	ความสนิทสนมกับมารดา			
	ไม่สนิท/สนิทสนมน้อย	สนิทสนม	สนิทสนมมาก	รวม (จำนวน)
อายุของผู้ตอบ				
20-34 ปี	6.5	32.5	61.1	100.0 (292)
35-39 ปี	5.4	32.3	62.3	100.0 (316)
40-44 ปี	4.7	29.7	65.6	100.0 (212)
45-59 ปี	1.5	24.2	74.2	100.0 (198)
	Tau-B .08735	Significance .0010		
ที่อยู่อาศัยของมารดา				
อยู่ในบ้านเดียวกันกับผู้ตอบ	3.2	25.9	71.0	100.0 (312)
อยู่ใน กทม.	6.0	35.3	58.6	100.0 (232)
อยู่ที่อื่น	5.8	31.1	63.1	100.0 (312)
	Tau-B -.06915	Significance .0142		

ตารางที่ 4.5 ร้อยละของความสนิทสนมกับบิดา จำแนกตามปัจจัยทางประชากร และสังคม

ความสนิทสนมกับบิดา (ร้อยละ)				
	ไม่สนิท/สนิทสนมน้อย	สนิทสนม	สนิทสนมมาก	รวม (จำนวน)
อายุของผู้ตอบ				
20-34 ปี	13.4	38.1	48.5	100.0(231)
35-39 ปี	11.8	45.7	42.5	100.0(219)
40-44 ปี	8.8	36.0	55.1	100.0(136)
45-59 ปี	5.4	29.3	65.2	100.0(92)
Tau-B	.09548	Significance	.0025	
เพศ				
ชาย	7.1	37.5	55.5	100.0(339)
หญิง	14.7	40.4	44.8	100.0(339)
Tau-B	-.12281	Significance	.0005	
การศึกษา				
ประถมศึกษา/มัธยมศึกษา	8.1	26.8	65.0	100.0(123)
ปวช./ปวส./ปวท./อนุปริญญา	14.6	36.5	48.8	100.0(211)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	10.0	44.7	45.3	100.0(329)
Tau-B	-.09452	Significance	.0040	
สถานที่เกิด				
กทม./ต่างประเทศ	13.5	40.3	46.1	100.0(310)
เมืองอื่น	8.0	40.0	52.0	100.0(125)
ชนบท	8.9	36.9	54.2	100.0(236)
Tau-B	.07743	Significance	.0143	

ในด้านการพูดคุยและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ตอบกับมารดา นั้น พบว่า ผู้ตอบที่มีอายุน้อยมีแนวโน้มที่จะประเมินว่า การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างผู้ตอบกับ บิดามารดามักจะไม่เป็นที่เข้าใจกัน ในอัตราส่วนที่มากกว่าผู้ตอบที่มีอายุมากกว่า ผู้ตอบที่เกิดใน กทม./ต่างประเทศก็มีแนวโน้มที่จะมีความสัมพันธ์ในด้านการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับมารดา ไม่ค่อยดีนัก เมื่อเปรียบเทียบผู้ตอบที่เกิดใน เมืองอื่นและชนบท นอกจากนี้การที่ผู้ตอบอยู่ในบ้าน เดียวกับมารดามีแนวโน้มที่จะประเมินความสัมพันธ์กับมารดาในด้านนี้ไม่ค่อยดีนัก เมื่อเปรียบเทียบ กับผู้ตอบที่มีมารดาอาศัยอยู่ที่อื่น (ตารางที่ 4.6)

ในด้านการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบิดาก็พบว่า อายุของผู้ตอบและสถานที่ เกิดของผู้ตอบ มีผลต่อความสัมพันธ์ดังกล่าวในตนเองเดียวกับความสัมพันธ์กับมารดา นอกจากนี้ เพศของผู้ตอบยังมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบิดา ผู้ตอบที่เป็นเพศชายจะประเมินว่า พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบิดาอย่าง เป็นที่ เข้าใจกันดีกว่า ผู้ตอบที่เป็นเพศหญิง (ตารางที่ 4.7)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.6 ร้อยละของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับมารดา จำแนกตามปัจจัยทางประชากร และสังคม

การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับมารดา					
	ไม่ดีเลย/ไม่ค่อยดี	พอใช้ได้	ดี	ดีมาก	รวม (จำนวน)
อายุของผู้ตอบ					
20-34	5.8	22.6	47.3	24.3	100.0(292)
35-39	5.3	26.1	43.1	25.5	100.0(318)
40-44	2.9	20.5	54.3	22.4	100.0(210)
45-59	2.5	15.9	53.2	28.4	100.0(201)
	Tau-B .05840	Significance .0419			
สถานที่เกิดของผู้ตอบ					
กทม./ต่างประเทศ	5.2	26.0	45.6	23.2	100.0(465)
เมืองอื่น	4.3	19.1	46.4	30.1	100.0(209)
ชนบท	3.5	17.3	54.3	24.9	100.0(341)
	Tau-B .07013	Significance .0060			
ที่อยู่ของมารดาในปัจจุบัน					
ในบ้านเดียวกันกับผู้ตอบ	5.7	24.9	43.5	25.9	100.0(317)
กทม.	4.3	23.3	53.9	18.5	100.0(232)
ที่อื่น	3.5	16.3	54.3	25.9	100.0(313)
	Tau-B .05971	Significance .0240			

ตารางที่ 4.7 ร้อยละของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบิดา จำแนกตามปัจจัยทางประชากร และสังคม

	การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบิดา				
	ไม่ดีเลย/ไม่ค่อยดี	พอใช้ได้	ดี	ดีมาก	รวม (จำนวน)
อายุของผู้ตอบ					
20-34	5.6	27.6	48.3	18.5	100.0(232)
35-39	7.9	25.9	47.2	19.5	100.0(216)
40-44	3.0	20.9	56.0	20.1	100.0(134)
45-59	1.1	21.3	47.9	29.8	100.0(94)
	Tau-B .08735	Significance .0043			
เพศ					
ชาย	3.9	23.7	49.3	23.2	100.0(337)
หญิง	6.5	26.0	49.6	18.0	100.0(339)
	Tau-B .07019	Significance .0258			
สถานที่เกิดของผู้ตอบ					
กทม./ต่างประเทศ	8.1	30.0	44.2	17.7	100.0(310)
เมืองอื่น	0.8	25.2	51.2	22.8	100.0(123)
ชนบท	3.8	16.9	55.5	23.7	100.0(236)
	Tau-B .14065	Significance .0000			

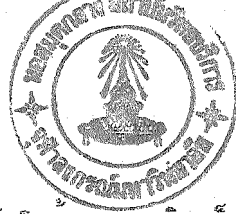
สำหรับความคล้ายคลึงกันในการคิดเห็นและค่านิยม เกี่ยวกับชีวิตระหว่างผู้ตอบกับมารดา พบว่าอายุเป็นเพียงปัจจัยเดียวที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับปัจจัยดังกล่าว ดังจะเห็นว่าผู้ตอบที่มีอายุน้อยมีแนวโน้มที่จะมีความคิดเห็น และค่านิยมคล้ายคลึงกับมารดา มากกว่าผู้ตอบที่มีอายุน้อย (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 ร้อยละของความคล้ายคลึงกันในด้านความคิดเห็นและค่านิยม เกี่ยวกับชีวิตระหว่างผู้ตอบกับมารดา จำแนกตามปัจจัยทางประชากรและสังคม

ความคล้ายคลึงกันในการคิดเห็น/ค่านิยม (ร้อยละ)					
	ไม่เหมือนกันเลย	ไม่ค่อยเหมือนกัน	เหมือนกัน	เหมือนกันมาก	รวม (จำนวน)
อายุของผู้ตอบ					
20-34	10.7	47.8	36.8	4.8	100.0 (291)
35-39	10.1	50.3	33.0	6.6	100.0 (318)
40-44	6.7	46.2	40.0	7.1	100.0 (210)
45-59	4.6	45.7	42.6	7.1	100.0 (197)
	Tau-B .07287		Significance .0038		

เมื่อพิจารณาถึงความคล้ายคลึงดังกล่าวระหว่างผู้ตอบกับบิดา พบว่า อายุของผู้ตอบมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความคล้ายคลึงกันในการคิดเห็น และค่านิยม เกี่ยวกับชีวิตเช่นกัน กล่าวคือ ผู้ตอบที่อยู่ในกลุ่มอายุที่มากที่สุดโดยเฉพาะในกลุ่มอายุ 45-49 ปี มีแนวโน้มที่จะมีความคิดเห็นคล้ายคลึงกันมากกับบิดามากกว่าผู้ตอบในกลุ่มอายุอื่น (ดูรายละเอียดในตารางที่ 4.9)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.9 ร้อยละของความคล้ายคลึงกันในด้านความคิดเห็นและค่านิยมเกี่ยวกับชีวิตระหว่างผู้ตอบกับบิดา จำแนกตามปัจจัยทางประชากรและสังคม

ความคล้ายคลึงกันในด้านความคิดเห็น/ค่านิยม (ร้อยละ)

	ไม่เหมือนกันเลย	ไม่ค่อยเหมือนกัน	เหมือนกัน	เหมือนกันมาก	รวม (จำนวน)
อายุของผู้ตอบ					
20-34	11.4	46.9	36.8	4.8	100.0 (228)
35-39	9.6	49.1	33.9	7.3	100.0 (218)
40-44	3.6	47.4	43.8	5.1	100.0 (137)
45-59	4.4	36.7	48.9	10.0	
Tau-B	.07287		Significance .0038		

เมื่อนำปัจจัยต่าง ๆ มาวิเคราะห์ด้วยตารางไขว้กับความเข้าใจของมารดาที่มีต่อผู้ตอบพบว่า อายุของผู้ตอบ และที่อยู่อาศัยของมารดา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความเข้าใจของมารดา เช่นเดียวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตอบกับมารดาในรูปแบบอื่น ๆ ผู้ตอบที่มีอายุมากมีแนวโน้มที่จะตอบว่ามารดา มีความเข้าใจตนเองสูงกว่าผู้ตอบที่มีอายุน้อย ผู้ตอบที่เป็นเพศหญิงรู้สึกว่ามารดาเข้าใจตนเอง น้อยกว่าผู้ตอบที่เป็นเพศชาย ผู้ตอบที่เกิดในชนบทมีแนวโน้มที่จะรู้สึกว่ามารดาเข้าใจตนเองได้ดีกว่าผู้ตอบที่เกิดในเมืองอื่น หรือในกรุงเทพมหานคร (ตารางที่ 4.10) และผู้ตอบที่มารดาอาศัยอยู่ที่อื่น (คนละจังหวัด) มีแนวโน้มที่จะเข้าใจผู้ตอบได้ดีกว่าผู้ที่มารดาอยู่ในกรุงเทพฯ และในบ้านเดียวกันตามลำดับ

สำหรับความเข้าใจที่มีต่อผู้ตอบนั้น อายุของผู้ตอบก็มีผลในตัวเอง เกี่ยวกับความเข้าใจที่มารดาที่มีต่อผู้ตอบ เพศของผู้ตอบยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความเข้าใจของบิดา กล่าวคือ ผู้ตอบเพศชายมีแนวโน้มที่จะตอบว่าบิดาเข้าใจตนเองได้ดีกว่าผู้ตอบเพศหญิง นอกจากนี้ผู้ตอบที่เกิดในกรุงเทพมหานครหรือต่างประเทศ มีแนวโน้มที่จะรู้สึกว่าบิดาไม่เข้าใจตนเองมากกว่าผู้ตอบที่เกิดในเมืองอื่น และในเขตชนบท (ตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.10 ร้อยละของความเข้าใจที่มารดาที่มีต่อผู้ตอบ จำแนกตามปัจจัยทางประชากร และสังคม

ความเข้าใจของมารดาที่มีต่อผู้ตอบ					
	ไม่ดีเลย/ไม่ค่อยดีนัก	พอใช้	ดี	ดีมาก	รวม (จำนวน)
อายุของผู้ตอบ					
20-34 ปี	7.5	25.6	50.5	16.4	100.0(293)
35-39 ปี	8.2	28.1	43.5	20.2	100.0(317)
40-44 ปี	6.6	16.2	56.2	21.0	100.0(210)
45-59 ปี	2.5	15.7	56.3	25.0	100.0(197)
	Tau-B .11001	Significance .0000			
ที่อยู่อาศัยของมารดา					
อยู่ในบ้านเดียวกันกับ					
ผู้ตอบ	8.8	25.8	46.5	18.9	100.0(318)
อยู่ใน กทม.	7.3	21.5	55.8	15.5	100.0(233)
อยู่ที่อื่น	4.8	18.1	51.3	25.8	100.0(310)
	Tau-B .10358	Significance .0003			
เพศ					
ชาย	4.6	20.0	51.6	22.8	100.0(310)
หญิง	8.6	24.2	49.6	17.6	100.0(500)
	Tau-B .08938	Significance .0003			
สถานที่เกิด					
กทม./ต่างประเทศ	8.0	26.1	48.4	17.5	100.0(463)
เมืองอื่น	5.8	18.4	51.2	26.4	100.0(207)
ชนบท	5.3	19.1	53.8	21.8	100.0(340)
	Tau-B .08583	Significance .0011			

ตารางที่ 4.11 ร้อยละของความเข้าใจที่บิดามีต่อผู้ตอบ จำแนกตามปัจจัยทางประชากรและสังคม

ความเข้าใจของบิดาที่มีต่อผู้ตอบ					
	ไม่ดีเลย/ไม่ค่อยดีนัก	พอใช้	ดี	ดีมาก	รวม (จำนวน)
อายุของผู้ตอบ					
20-34 ปี	8.6	26.3	50.9	14.2	100.0 (232)
35-39 ปี	11.1	26.7	47.9	14.3	100.0 (217)
40-44 ปี	5.1	21.3	54.4	19.1	100.0 (136)
45-59 ปี	2.2	19.6	44.6	33.7	100.0 (92)
	Tau-B .11867		Significance .0002		
เพศ					
ชาย	5.4	26.2	47.9	20.5	100.0 (336)
หญิง	10.2	22.9	51.6	15.2	100.0 (341)
	Tau-B .13185		Significance .0001		
สถานที่เกิด					
กทม./ต่างประเทศ	10.6	28.6	46.9	14.1	100.0 (311)
เมืองอื่น	2.4	22.8	57.7	17.1	100.0 (123)
ชนบท	7.2	19.1	50.0	23.7	100.0 (236)
	Tau-B .13185		Significance .0001		

เมื่อพิจารณาในทางกลับกัน คือ พิจารณาถึงความเข้าใจของผู้ตอบที่มีต่อมารดา ก็พบ (ตารางที่ 4.12) ความสัมพันธ์ในทางบวกกับอายุของผู้ตอบ เช่น เดิม ทั้งยังพบว่า การศึกษาของผู้ตอบก็ส่งผลต่อความเข้าใจมารดาด้วย ผู้ตอบที่มีการศึกษาในระดับประถม/มัธยมศึกษา มีแนวโน้มที่จะเข้าใจมารดาได้น้อยกว่าผู้ตอบที่มีการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ตอบที่เกิดในเขตชนบทจะมีความเข้าใจมารดาได้ดีกว่าผู้ตอบที่เกิดในกรุงเทพมหานครหรือ เมืองอื่น

ตารางที่ 4.12 ร้อยละของความเข้าใจของผู้ตอบต่อมารดา จำแนกตามปัจจัยทางประชากร และสังคม

ความเข้าใจของผู้ตอบต่อมารดา (ร้อยละ)					
	ไม่ดีเลย/ไม่ค่อยดีนัก	พอใช้	ดี	ดีมาก	รวม (จำนวน)
อายุของผู้ตอบ					
20-34 ปี	3.7	13.7	56.8	25.7	100.0(292)
35-39 ปี	3.5	13.2	52.2	31.1	100.0(318)
40-44 ปี	1.9	9.5	61.0	27.6	100.0(210)
45-59 ปี	2.4	7.0	55.0	36.0	100.0(200)
	Tau-B .08016	Significance .0017			
การศึกษาของผู้ตอบ					
มัธยมศึกษาและต่ำกว่า	4.9	8.3	61.7	25.2	100.0(206)
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	2.4	14.1	57.2	26.3	100.0(292)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	2.0	11.0	52.8	33.7	100.0(498)
	Tau-B -.06986	Significance .0097			
สถานที่เกิด					
กทม./ต่างประเทศ	2.4	13.6	56.3	27.8	100.0(464)
เมืองอื่น	3.9	11.1	54.1	30.9	100.0(207)
ชนบท	3.2	8.5	56.4	31.9	100.0(342)
	Tau-B .04805	Significance .0455			

สำหรับความเข้าใจของผู้ตอบบิดา พบว่า อายุของผู้ตอบมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความเข้าใจต่อบิดา ในขณะที่ผู้ตอบเพศชายมีแนวโน้มที่จะมีความเข้าใจบิดามากกว่าผู้หญิง ผู้ตอบที่มีการศึกษาในระดับสูงมีแนวโน้มที่จะเข้าใจบิดามากกว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่า และผู้ตอบที่เกิดในกรุงเทพมหานคร และต่างประเทศมีแนวโน้มที่จะเข้าใจบิดาน้อยกว่าผู้ที่เกิดในเมืองอื่น หรือในชนบท (ตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.13 ร้อยละของความเข้าใจของผู้ตอบบิดา จำแนกตามปัจจัยทางประชากรและ
และสังคม

ความเข้าใจของผู้ตอบบิดา (ร้อยละ)					
	ไม่ดีเลย/ไม่ค่อยดีนัก	พอใช้	ดี	ดีมาก	รวม (จำนวน)
อายุของผู้ตอบ					
20-34 ปี	4.3	15.9	57.3	22.4	100.0(232)
35-39 ปี	4.6	15.1	53.9	26.5	100.0(219)
40-44 ปี	2.2	14.7	60.3	22.8	100.0(136)
45-59 ปี	2.1	11.6	47.4	38.9	100.0 (95)
	Tau-B .07717	Significance .0104			
เพศ					
ชาย	2.1	14.4	54.1	29.4	100.0(340)
หญิง	5.3	15.2	56.7	22.8	100.0(342)
	Tau-B -.08009	Significance .0136			
การศึกษาของผู้ตอบ					
มัธยมศึกษาและต่ำกว่า	3.2	13.6	63.2	20.0	100.0(125)
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	4.2	18.9	53.3	23.6	100.0(212)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	3.3	12.8	54.4	29.5	100.0(329)
	Tau-B .07211	Significance .0195			
สถานที่เกิด					
กทม./ต่างประเทศ	4.5	20.3	54.0	21.2	100.0(311)
เมืองอื่น	1.6	13.0	55.3	30.1	100.0(123)
ชนบท	3.8	8.8	56.7	30.8	100.0(240)
	Tau-B .13289	Significance .0001			

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ความเข้าใจของผู้ตอบบิดา (ร้อยละ)

	ไม่ดีเลย/ไม่ค่อยดีนัก	พอใช้	ดี	ดีมาก	รวม (จำนวน)
ที่อยู่อาศัยของบิดาในปัจจุบัน					
อยู่ในบ้านเดียวกับผู้ตอบ	4.1	19.8	53.5	22.7	100.0 (172)
ที่อื่นใน กทม.	4.1	15.2	54.4	26.3	100.0 (171)
อยู่ที่อื่น	2.6	10.0	56.5	30.9	100.0 (230)
	Tau-B .10669	Significance .0022			

เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์กับมารดาในปัจจุบัน เปรียบเทียบ เมื่อ 10 ปีที่แล้ว พบว่า ชายเพศ เป็นปัจจัยที่มีความ เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์โดย เปรียบ เทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ โดยส่วนใหญ่ผู้หญิงจะประ เหม็นความสัมพันธ์กับมารดาในปัจจุบันว่า ดีขึ้นกว่าในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ยังพบว่าที่อาศัยอยู่ร่วมกับมารดาจะประ เหม็นความสัมพันธ์ว่าดีขึ้นกว่า 10 ปีที่ผ่านมา เมื่อเทียบกับผู้ที่มารดาอาศัยอยู่ที่อื่น (ตารางที่ 4.14)

สำหรับการประ เหม็นความสัมพันธ์กับบิดา เปรียบ เทียบปัจจุบันกับ 10 ปีที่แล้ว ไม่มีปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์นี้อ่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.14 ร้อยละของความสัมพันธ์กับมารดาขณะนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับ 10 ปีที่แล้ว จำแนกตามปัจจัยทางประชากรและสังคม

ความสัมพันธ์กับมารดาในปัจจุบัน (ร้อยละ)					
	แย่มาก/แย่มาก	เหมือนเดิม	ดีขึ้น	ดีขึ้นมาก	รวม (จำนวน)
เพศของผู้ตอบ					
ชาย	5.2	65.5	23.8	5.5	100.0(525)
หญิง	5.0	57.2	32.9	5.0	100.0(502)
	Tau-B .07293		Significance .0076		
ที่อยู่อาศัยของมารดา					
อยู่ในบ้านเดียวกันกับมารดา	4.1	58.1	31.4	6.30	100.0(315)
ใน กทม.	5.2	60.9	29.6	4.3	100.0(233)
ที่อื่น	5.8	63.9	25.6	4.8	100.0(313)
	Tau-B -.06425		Significance .0190		

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.15 ร้อยละของช่องว่างระหว่างวัยของผู้ตอบกับบิดา/มารดา จำแนกตามปัจจัยทางประชากรและสังคม

	ช่องว่างระหว่างผู้ตอบกับบิดา/มารดา			
	ไม่มีช่องว่าง	มีบ้าง	มีมากพอสมควร/มีมาก	รวม (จำนวน)
อายุของผู้ตอบ				
20-34	29.1	57.0	13.9	100.0 (302)
35-39	27.3	52.8	19.9	100.0 (341)
40-44	39.2	45.8	15.0	100.0 (227)
45-49	46.2	43.3	10.6	100.0 (208)
	Tau-B .10253	Significance .0001		
การศึกษา				
มัธยมศึกษาและต่ำกว่า	46.0	41.5	12.5	100.0 (200)
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	35.7	52.4	11.9	100.0 (319)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	28.3	53.4	18.2	100.0 (537)
	Tau-B .12869	Significance .0000		
สถานที่เกิด				
กทม./ต่างประเทศ	42.1	40.8	17.1	100.0 (463)
เมืองอื่น	38.0	42.1	19.9	100.0 (216)
ชนบท	37.9	38.8	23.3	100.0 (343)
	Tau-B .05402	Significance .0275		

ในด้านช่องว่างระหว่างวัยของผู้ตอบกับบิดา/มารดา พบว่า อายุของผู้ตอบ และ การศึกษาของผู้ตอบแปรผกผันกับช่องว่างระหว่างวัยมากกว่าผู้ตอบที่มีอายุน้อย ผู้ตอบที่มีการศึกษาสูงจะมีปัญหาช่องว่างระหว่างวัยกับบิดามารดามากกว่าผู้ตอบที่มีการศึกษาค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้ผู้ตอบใน เขตชนบทมีปัญหาคช่องว่างระหว่างวัยมากกว่าผู้ตอบใน เขตกรุงเทพมหานครและ เมืองอื่น

โดยสรุป ปัจจัยที่มีส่วน เกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตอบกับบิดา มารดาในหลายด้านนั้น ได้แก่ อายุของผู้ตอบ โดยผู้ตอบในรุ่นบี เกิดที่เยาว์วัยกว่ามีแนวโน้มที่จะมี ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบิดาหรือมารดามากกว่าผู้ตอบในรุ่นบี เกิดที่สูงวัยกว่า ทั้งนี้อาจจะ เนื่องมาจากการ เปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนแบบแผนการดำ เนินชีวิตในช่วง เวลาที่ผ่านมา สถานที่ เกิดของผู้ตอบ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ของผู้ตอบกับบิดา มารดาในหลายด้าน ผู้ตอบที่เกิดในชนบทมีแนวโน้มจะมีปัญหาในเรื่องความสัมพันธ์กับบิดามารดา น้อยกว่าผู้ตอบที่เกิดใน กทม. หรือ เมืองอื่น และที่อยู่ในปัจจุบันของบิดามารดาก็มีความสัมพันธ์ใน ลักษณะ เดียวกันคือ ผู้ตอบที่อยู่ในบ้าน เดียวกันบิดามารดาในปัจจุบันดูเหมือนว่าจะมีปัญหากับบิดา มารดามากกว่าผู้ตอบที่มีบิดามารดาอยู่ทีอื่น ส่วนหนึ่งอาจจะ เนื่องมาจากการที่อยู่ใกล้ชิดกัน อาจ จะทำให้ เพิ่มโอกาสกระทบกระทั่งกันได้มากกว่า และอาจจะทำให้ เห็นปัญหาต่างๆ ได้ชัดเจนกว่า การอยู่ห่างไกลกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 5

ข้อมูล เกี่ยวกับการติดต่อกับสมาชิกในครอบครัว

จากข้อมูลในตารางที่ 5.1 ถึง 5.5 พบว่าผู้ตอบส่วนใหญ่จะไปเยี่ยมบิดามารดาด้วยตนเองค่อนข้างบ่อย ถึงบ่อยมาก การติดต่อกันทางโทรศัพท์ เป็นวิธีที่นิยมใช้กันถัดมา ส่วนการติดต่อกันทางจดหมายนั้นมีน้อย เมื่อนำตัวแปรอิสระอื่นๆ เข้ามาพิจารณาพบว่า ผู้ตอบเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะติดต่อกับมารดาและบิดาด้วยการไปเยี่ยม หรือการโทรศัพท์ไปหา มากกว่าเพศชาย และเมื่อพิจารณาถึงความพอใจในความสัมพันธ์ของการติดต่อกับบิดามารดา ผู้ตอบโดยส่วนใหญ่นั้นมีความพอใจจนถึงพอใจมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ตอบที่มีอายุมาก มีแนวโน้มที่จะพอใจมากกว่าผู้ตอบที่มีอายุน้อย

สำหรับการติดต่อกับพี่น้องและญาติอื่นๆ นั้น ส่วนใหญ่ของผู้ตอบตอบว่ามี การติดต่อกันน้อยครั้ง อย่างไรก็ตามผู้ตอบส่วนใหญ่รู้สึกพอใจกับความถี่ในการติดต่อกับพี่น้องและญาติอื่นๆ

ตารางที่ 5.1 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความถี่ในการติดต่อกับมารดา/บิดาด้วยวิธีการต่างๆ

ความถี่ในการติดต่อ	วิธีการติดต่อ		
	ไป เยี่ยมด้วยตนเอง	โทรศัพท์	จดหมาย
มารดา			
ไม่ได้ติดต่อเลย	2.8	15.4	68.9
น้อยครั้งมาก	22.4	24.7	20.7
บ่อยพอควร	44.7	41.4	8.1
บ่อยมาก	30.1	18.6	2.3
รวม	100.0	100.0	100.0
(จำนวน)	(682)	(442)	(347)

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ความถี่ในการติดต่อ	วิธีการติดต่อ		
	ไปเยี่ยมด้วยตนเอง	โทรศัพท์	จดหมาย
บิดา			
ไม่ได้ติดต่อเลย	4.2	24.1	67.9
บ่อยครั้งมาก	27.5	32.4	21.3
บ่อยพอควร	43.0	29.1	9.5
บ่อยมาก	25.4	14.4	1.3
รวม	100.0	100.0	100.0
(จำนวน)	(472)	(299)	(240)

ตารางที่ 5.2 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความถี่ในการติดต่อกับมารดา/บิดา และเพศของผู้ตอบ

ความถี่ในการติดต่อ	เพศของผู้ตอบ	
	ชาย	หญิง
การติดต่อกับมารดา**		
ไม่ได้ติดต่อเลย	2.8	2.7
บ่อยครั้งมาก	26.8	18.3
บ่อยพอสมควร	46.0	43.3
บ่อยมาก	24.9	35.7
รวม	100.0	100.0
(จำนวน)	(354)	(328)

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

ความถี่ในการติดต่อ	เพศของผู้ตอบ	
	ชาย	หญิง
การติดต่อกับบิดา*		
ไม่ได้ติดต่อเลย	2.9	5.5
น้อยครั้งมาก	31.1	23.7
บ่อยพอสมควร	45.6	40.3
บ่อยมาก	20.3	30.5
รวม	100.0	100.0
(จำนวน)	(241)	(236)

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ <.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ <.01

ตารางที่ 5.3 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความพอใจในความสัมพันธ์ของการติดต่อกับมารดา/บิดา

ความพอใจ	ความพอใจในการติดต่อกับ	
	มารดา	บิดา
ไม่พึงพอใจเลย	5.5	7.5
พอใจพอสมควร	35.0	37.9
พอใจอย่างมาก	59.6	54.6
รวม	100.0	100.0
(จำนวน)	(675)	(478)

ตารางที่ 5.4 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความพอใจในความถี่ของการติดต่อกับมารดา/บิดา
จำแนกตามอายุของผู้ตอบ

ความพอใจ	อายุของผู้ตอบ			
	20-34	35-39	40-44	45-49
การติดต่อกับมารดา***				
ไม่พึงพอใจเลย	11.0	3.6	5.0	1.5
พึงพอใจพอควร	38.1	41.0	33.3	22.1
พึงพอใจอย่างมาก	50.8	55.4	61.7	76.3
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
(จำนวน)	(181)	(222)	(141)	(131)
การติดต่อกับบิดา*				
ไม่พึงพอใจเลย	11.0	9.0	3.2	1.6
พึงพอใจพอควร	39.6	41.0	33.0	32.8
พึงพอใจอย่างมาก	49.4	50.0	63.8	65.6
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
(จำนวน)	(164)	(156)	(94)	(64)

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ <.05

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ <.001

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.5 ร้อยละของความถี่ในการติดต่อกับพี่น้อง/ญาติอื่น ๆ

	ติดต่อกับพี่น้อง	ติดต่อกับญาติอื่น ๆ
ไม่ได้ติดต่อเลย	13.6	32.8
น้อยครั้งมาก	51.1	52.1
บ่อยพอควร	23.4	10.3
บ่อยมาก	12.0	5.8
รวม	100.0	100.0
(จำนวน)	(376)	(242)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 6

ความช่วยเหลือและการสนับสนุน

ในส่วนนี้จะศึกษาเกี่ยวกับความช่วยเหลือและการสนับสนุนในเรื่องต่างๆ เช่น การช่วยเหลือในเรื่องงานบ้าน งานพาหนะ ในเรื่องข่าวสารและคำแนะนำ ปัญหาส่วนตัว ด้านการเงิน ตลอดจนการปรึกษาหารือในเรื่องภายในครอบครัว เช่น งานอาชีพ การเกษียณงาน การเลี้ยงดูบุตร เป็นต้น โดยพิจารณาว่าลักษณะความช่วยเหลือและการสนับสนุนดังกล่าว ส่วนใหญ่ได้รับจากใคร ข้อมูลในตารางที่ 6.1 นี้ให้เห็นว่า โดยส่วนใหญ่ผู้ตอบจะพึ่งพาการช่วยเหลือในเรื่องงานบ้านจากคู่สมรสมากที่สุด (ร้อยละ 27.1) ในขณะที่รองลงมา (ร้อยละ 24.3) จะพึ่งพาคู่สมรสและกลุ่มที่ไม่ใช่ญาติ (ซึ่งในที่นี้คือ เพื่อน/เพื่อนบ้าน คนรับใช้ในบ้าน) อย่างไรก็ตามพบว่าผู้ตอบจะพึ่งพาตัวเองถึงร้อยละ 20.2

เพื่อพิจารณาถึงการพึ่งพาการช่วยเหลือในเรื่องงานพาหนะ (ตารางที่ 6.1) พบว่าผู้ตอบโดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 41.1) จะพึ่งพาตัวเอง รองลงมาจะพึ่งพาคู่สมรสและกลุ่มที่ไม่ใช่ญาติคู่สมรส กลุ่มที่ไม่ใช่ญาติพี่น้อง และญาติพี่น้อง ตามลำดับ (ร้อยละ 19.4, 18.2, 9.9 และ 7.9) สำหรับการพึ่งพาข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำในเรื่องต่างๆ เช่น การรักษาพยาบาล ความช่วยเหลือในด้านกฎหมาย ตลอดจนข่าวสารความช่วยเหลือจากรัฐ พบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 31.7) พึ่งพาความช่วยเหลือจากคู่สมรสและกลุ่มที่ไม่ใช่ญาติ (เพื่อน/เพื่อนบ้าน) เพื่อนที่ทำงาน รองลงมาจะพึ่งพาตัวเอง พึ่งกลุ่มที่ไม่ใช่ญาติพี่น้อง คู่สมรส และกลุ่มญาติพี่น้อง ตามลำดับ

สำหรับประเด็นปัญหาส่วนตัว หรือยามที่ต้องการให้ผู้อื่นร่วมยินดีด้วยกันชาวดีของผู้ตอบ พบว่า ส่วนใหญ่จะพึ่งพาหรือบอกกำลังใจจากคู่สมรส (ร้อยละ 37.6) รองลงมาคือ คู่สมรสและกลุ่มที่ไม่ใช่ญาติ (ร้อยละ 30.6) ในขณะที่การพึ่งพาในเรื่องดังกล่าวจากญาติพี่น้อง และกลุ่มที่ไม่ใช่ญาติพี่น้องนั้นผู้ตอบจะพึ่งพาเพียงร้อยละ 13.3 และร้อยละ 11.3

ในส่วนของการพึ่งพาด้านการเงินในยามที่ต้องการเงินทุนเล็กสักก้อน หรือเงินเป็นจำนวนค่อนข้างมากสำหรับสร้างบ้านหรือซื้อรถยนต์ หรือค่ารักษาพยาบาลหรือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษานั้น พบว่าส่วนใหญ่ (ร้อยละ 28.7) ของผู้ตอบจะขอความช่วยเหลือจากญาติพี่น้อง รองลงมาจะพึ่งพาจากคู่สมรส จากตัวเอง และจากคู่สมรสและกลุ่มที่ไม่ใช่ญาติ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงการปรึกษาหารือเกี่ยวกับการตัดสินใจครั้งสำคัญในชีวิต หรือเรื่องภายในครอบครัว เช่น งานอาชีพ การเกษียณงาน การเลี้ยงดูบุตร สุขภาพและชีวิตความเป็นอยู่

ของสมาชิกในครอบครัว พบว่าผู้ตอบส่วนใหญ่คือร้อยละ 44.1 จะปรึกษาหารือกับคู่สมรส รองลงมาจะปรึกษาคู่สมรสและกลุ่มที่ไม่ใช่ญาติ (ร้อยละ 24.2) ทั้งนี้มีถึงร้อยละ 11.3 ที่จะไม่ปรึกษาใคร ในขณะที่ร้อยละ 11.2, 6.4 และ 2.8 จะปรึกษาหารือกับญาติพี่น้อง กลุ่มที่ไม่ใช่ญาติพี่น้อง และคู่สมรสและญาติพี่น้อง ตามลำดับ

นอกจากการพิจารณาเกี่ยวกับความช่วยเหลือและการสนับสนุนในด้านต่างๆ จากตารางที่ 6.1 ดังกล่าว การศึกษาครั้งนี้ยังถามเพิ่มเติม โดยให้ผู้ตอบนึกย้อนกลับไปถึงความช่วยเหลือต่างๆ ที่ผู้ตอบได้รับจากญาติหรือเพื่อนดังกล่าวก่อนแล้ว โดยถามถึงความพึงพอใจกับความช่วยเหลือเหล่านั้นว่ามีมากน้อยเพียงใด ผลของการสอบถาม (ตารางที่ 6.2) พบว่า โดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.2) ตอบว่ารู้สึกได้รับความช่วยเหลือตามที่ต้องการ มีเพียงร้อยละ 18.1 และร้อยละ 10.7 ที่ตอบว่าได้รับความช่วยเหลือน้อยกว่า และมากกว่าที่ต้องการตามลำดับ สำหรับข้อความเกี่ยวกับความรู้สึกไม่ค่อยสะดวกใจหรือไม่สบายใจที่ได้รับความช่วยเหลือจากญาติ หรือเพื่อน (ตารางที่ 6.3) พบว่าผู้ตอบร้อยละ 55.1 เคยมีความรู้สึกไม่ค่อยสะดวกใจหรือไม่ค่อยสบายใจบ้างนานๆครั้งที่ได้รับความช่วยเหลือ ในขณะที่ร้อยละ 19.9, 17.2 และร้อยละ 7.8 ที่มีความรู้สึกไม่ค่อยสะดวกใจบ่อย เหมือนกัน ไม่เคยมีความรู้สึกเลย และมีความรู้สึกน้อยมาก ตามลำดับ

โดยสรุป ผู้ตอบส่วนใหญ่จะพึ่งพาความช่วยเหลือจากคู่สมรสในเรื่องของปัญหาส่วนตัว ปัญหาการตัดสินใจครั้งสำคัญของชีวิต ตลอดจนการพึ่งพาการช่วยเหลือในงานบ้าน สำหรับการพึ่งพาทางการเงินนั้นโดยส่วนใหญ่จะพึ่งพาญาติพี่น้อง เป็นสำคัญ ในขณะที่การพึ่งพาด้านข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำในเรื่องต่างๆ เช่น การรักษาพยาบาล ความช่วยเหลือในด้านกฎหมาย หรือความช่วยเหลือจากรัฐ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ตอบจะพึ่งพาข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำจากคู่สมรสและกลุ่มที่ไม่ใช่ญาติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.1 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามการพึ่งพาความช่วยเหลือในลำดับแรกในด้านต่างๆ

การพึ่งพาความช่วยเหลือ	ร้อยละ
ก. ในงานบ้าน	
ตัวเอง	20.2
คู่สมรส	27.1
พี่น้อง	12.4
กลุ่มที่ไม่ใช่ญาติพี่น้อง	10.0
คู่สมรสและญาติพี่น้อง	6.0
คู่สมรสและกลุ่มที่ไม่ใช่ญาติ	24.3
รวม	100.0
(จำนวนตัวอย่าง)	(1,130)
ข. เรือยนต์พาหนะ	
ตัวเอง	41.1
คู่สมรส	18.2
ญาติพี่น้อง	7.9
กลุ่มที่ไม่ใช่ญาติพี่น้อง	9.9
คู่สมรสและญาติพี่น้อง	3.6
คู่สมรสและกลุ่มที่ไม่ใช่ญาติ	19.4
รวม	100.0
(จำนวนตัวอย่าง)	(1,062)
ค. ข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำในเรื่องต่างๆ เช่น	
การรักษาพยาบาล ความช่วยเหลือในด้านกฎหมาย	
ความช่วยเหลือจากรัฐ ฯลฯ	
ตัวเอง	22.4
คู่สมรส	15.8
ญาติพี่น้อง	10.3
กลุ่มที่ไม่ใช่ญาติพี่น้อง	18.2
คู่สมรสและญาติพี่น้อง	1.6
คู่สมรสและกลุ่มที่ไม่ใช่ญาติ	31.7
รวม	100.0
(จำนวนตัวอย่าง)	(1,092)

ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

การพึ่งพาความช่วยเหลือ	ร้อยละ
ง. เมื่อมีปัญหาส่วนตัวหรือต้องการให้ผู้อื่นร่วมยินดีด้วย	
กับข่าวดีของผู้ตอบ	
ตัวเอง	5.5
คู่สมรส	37.6
ญาติพี่น้อง	13.3
กลุ่มที่ไม่ใช่ญาติพี่น้อง	11.3
คู่สมรสและญาติพี่น้อง	1.7
คู่สมรสและกลุ่มที่ไม่ใช่ญาติ	30.6
รวม	100.0
(จำนวนตัวอย่าง)	(1,124)
จ. ด้านการเงินจากใครได้บ้าง เช่น ในยามที่ต้องการเงินทุน	
เล็กน้อยสักก้อน หรือในยามที่ต้องการจำนวนค่อนข้างมากไว้สร้างบ้าน	
ซื้อรถยนต์หรือรักษาพยาบาล	
ตัวเอง	19.8
คู่สมรส	21.2
ญาติพี่น้อง	28.7
กลุ่มที่ไม่ใช่ญาติพี่น้อง	10.8
คู่สมรสและญาติพี่น้อง	4.0
คู่สมรสและกลุ่มที่ไม่ใช่ญาติ	15.7
รวม	100.0
(จำนวนตัวอย่าง)	(1,078)
ฉ. การปรึกษาหารือ เกี่ยวกับการตัดสินใจครั้งสำคัญในชีวิตหรือ	
เรื่องภายในครอบครัว เช่น งานอาชีพ การเกษียณงาน	
การเลี้ยงดูบุตร สุขภาพและชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกใน	
ครอบครัว ผู้ตอบปรึกษาใคร	
ตัวเอง	11.3
คู่สมรส	44.1
ญาติพี่น้อง	11.2
กลุ่มที่ไม่ใช่ญาติพี่น้อง	6.4
คู่สมรสและญาติพี่น้อง	2.8
คู่สมรสและกลุ่มที่ไม่ใช่ญาติ	24.2
รวม	100.0
(จำนวนตัวอย่าง)	(1,120)

ตารางที่ 6.2 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความพึงพอใจกับความช่วยเหลือต่างๆที่กล่าวไว้ใน
ตารางที่ 6.1

ความพึงพอใจ	ร้อยละ
รู้สึกว่าได้ความช่วยเหลือน้อยกว่าที่ต้องการ	18.1
รู้สึกว่าได้ความช่วยเหลือตามที่ต้องการ	71.2
รู้สึกว่าได้ความช่วยเหลือมากกว่าที่ต้องการ	10.7
รวม	100.0
(จำนวนตัวอย่าง)	(1,089)

ตารางที่ 6.3 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความรู้สึกที่ไม่ค่อยสะดวกใจหรือไม่สบายใจที่ได้รับ
ความช่วยเหลือจากญาติหรือเพื่อน

ความรู้สึกไม่ค่อยสะดวกใจหรือไม่สบายใจ	ร้อยละ
ไม่เคยเลย	17.2
เป็นบ้างนานาครั้ง	55.1
บ่อยเหมือนกัน	19.9
บ่อยมาก	7.8
รวม	100.0
(จำนวนตัวอย่าง)	(1,102)

การวิเคราะห์ตารางไขว้

เมื่อนำตัวแปรความช่วยเหลือและสัณนิษนในด้านต่างมาวิเคราะห์ตารางไขว้ เพื่อ ดูความสัมพันธ์กับปัจจัยทางด้านประชากรและปัจจัยทางสังคม อันได้แก่ อายุของผู้ตอบ เพศ การ ศึกษา สถานที่เกิด เป็นต้น ข้อมูลจากตารางที่ 6.4 พบว่า การพึ่งพาการช่วยเหลือในงานบ้าน กับอายุของผู้ตอบไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ในเกือบจะทุกกลุ่มอายุ การพึ่งพา การช่วยเหลือในงานบ้าน ส่วนใหญ่ยังพึ่งพาคู่สมรส เหมือนที่ได้พิจารณาแล้วในตาราง ที่ 6.1 ซึ่งเป็นการพิจารณาโดยรวมยังไม่มี การจำแนกตามอายุของผู้ตอบ อย่างไรก็ตาม เมื่อ จำแนกตามเพศพบว่า การพึ่งพาการช่วยเหลือในงานบ้านมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับ เพศของ ผู้ตอบ กล่าวคือ ในขณะที่เพศชายจะพึ่งพาการช่วยเหลือในงานบ้านจากคู่สมรส ผู้ตอบ เพศหญิงจะ พึ่งพาตัวเองสูงที่สุด นอกจากนี้ตัวแปรเพศที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการพึ่งพาที่กล่าวมาแล้ว ยังพบว่า การพึ่งพาช่วยเหลือในงานบ้านยังมีนัยสำคัญกับระดับการศึกษา และสถานที่เกิดของผู้ตอบ กล่าวคือ ผู้ตอบที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา/มัธยมศึกษาจะพึ่งพาคู่สมรส ในขณะที่ผู้มีการศึกษา สูงขึ้นจะพึ่งพาคู่สมรสและไม่ใช้ญาติเพิ่มสูงขึ้น ในส่วนของการพิจารณาจำแนกตามสถานที่เกิด พบว่า ผู้ที่เกิดในกรุงเทพมหานครหรือต่างประเทศ จะพึ่งพาตนเองมากที่สุด ในขณะที่ผู้ที่เกิดใน ชนบทจะพึ่งพาคู่สมรสมากที่สุดในเรื่องการช่วยเหลือในงานบ้าน

ตารางที่ 6.5 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรการพึ่งพาการช่วยเหลือในเรื่องงาน พาทนกับตัวแปรทางประชากรและสังคม โดยทั่วไปพบว่าตัวแปรการพึ่งพาการช่วยเหลือในเรื่อง งานพาทนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรของประชากรและสังคม ยกเว้นตัว แปรอายุของผู้ตอบ ยกตัวอย่างเช่น ตัวแปรเพศชายหญิงมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับ ตัวแปรพึ่งพา โดยที่เพศชายจะพึ่งพาตัวเองมากที่สุดในขณะที่เพศหญิงจะพึ่งพาคู่สมรสในเรื่อง พาทนในอัตราร้อยละสูงที่สุด รองลงมาคือพึ่งพาตัวเอง เป็นต้น สำหรับตัวแปรการศึกษาแม้ว่า เมื่อจำแนกการพึ่งพาตามตัวแปรการศึกษาจะพบว่า ในทุกกลุ่มการศึกษา ผู้ตอบจะพึ่งพาตัวเองใน เรื่องงานพาทนเหมือนตอมที่ยังไม่ได้จำแนกด้วยตัวแปรการศึกษา อย่างไรก็ตาม การพึ่งพา รองลงมาเป็นการพึ่งพาสูงสุดในกลุ่มผู้ตอบที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา/มัธยมศึกษา ในขณะที่กลุ่มที่มี ระดับการศึกษาสูงกว่าจะพึ่งพาคู่สมรสและไม่ใช้ญาติในอัตราร้อยละในลำดับสองรองจากการพึ่งตน เอง เป็นต้น

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการพึ่งพาด้านข่าวสารและคำแนะนำจำแนก ตามตัวแปรทางประชากรและสังคม พบว่า ตัวแปรอายุ เพศ และการศึกษาที่มีความสัมพันธ์อย่างมี นัยสำคัญกับตัวแปรการพึ่งพา (ตารางที่ 6.6) ในขณะที่ตัวแปรสถานที่เกิดไม่มีนัยสำคัญกับตัวแปร

การพึ่งพา อย่างไรก็ตามข้อมูลจากตารางที่ 6.7 ชี้ให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการพึ่งพาความช่วยเหลือ เมื่อมีปัญหาส่วนตัวกับตัวแปรทางประชากรและสังคม พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญสำหรับทุกตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

การพิจารณาในตารางที่ 6.8 เป็นการพิจารณาการพึ่งพาด้านการเงินร่วมกับปัจจัยทางประชากรและสังคม พบว่ามีเพียงปัจจัยทางเพศที่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อยังปัจจัยการพึ่งพา กล่าวคือ ในกลุ่มรวมทั้งสองเพศจากตารางที่ 6.1 พบว่า ส่วนใหญ่เมื่อมีปัญหาด้านการเงิน ผู้ตอบจะพึ่งพาญาติพี่น้องในลำดับแรก แต่ในข้อมูลในตารางที่ 6.8 แสดงให้เห็นว่า เพศหญิงโดยส่วนใหญ่หรือร้อยละ 31.7 จะพึ่งพาคู่สมรส ในขณะที่เพศชายโดยส่วนใหญ่จะพึ่งพาญาติพี่น้องในลำดับแรก และในลำดับถัดมาจะพึ่งพาดตนเอง

ในส่วนของคุณภาพความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการพึ่งพาความช่วยเหลือ และการปรึกษาหารือเกี่ยวกับการตัดสินใจครั้งสำคัญในชีวิต หรือเรื่องภายในครอบครัว เช่น งานอาชีพ การเกษียณงาน การเลี้ยงดูบุตร กับตัวแปรทางประชากรและสังคมพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการพึ่งพาดังกล่าวนี้นั้น มีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปร 3 ตัวคือ เพศของผู้ตอบ การศึกษา และสถานที่เกิด แต่ไม่มีนัยสำคัญกับตัวแปรอายุของผู้ตอบ ผลดังกล่าวหมายถึง การพึ่งพาความช่วยเหลือหรือการปรึกษาหารือเกี่ยวกับการตัดสินใจครั้งสำคัญ ไม่มีความแตกต่างกันเมื่อจำแนกตามอายุของผู้ตอบ กล่าวคือ ร้อยละของการพึ่งพาในกลุ่มรวมทั้งพิจารณาแล้วจากตารางที่ 6.1 ยังมีแบบแผนเหมือนหรือเกือบเหมือนแม้ว่าจะนำอายุของผู้ตอบมาพิจารณาด้วย อย่างไรก็ตาม เพศของผู้ตอบ การศึกษา และสถานที่เกิด มีนัยสำคัญหรือแสดงความแตกต่างกัน เช่น เพศชายมีความแตกต่างกับเพศหญิงในเรื่องของการพึ่งพาความช่วยเหลือในประเด็นที่กล่าวมาแล้ว เป็นต้น (ตารางที่ 6.9)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัจจัยทางประชากรและสังคม	การพึ่งพาการช่วยเหลือในงานบ้าน (ร้อยละ)						รวม (จำนวน)
	ตัวเอง	คูสมรส	ญาติพี่น้อง	ไม่ใช่ญาติพี่น้อง	คูสมรสและญาติ	คูสมรสและไม่ใช่ญาติ	
อายุของผู้ตอบ							
20-34	25.1	26.7	12.4	8.5	4.9	22.5	100.0(307)
35-39	20.5	24.9	10.7	13.6	6.4	24.0	100.0(346)
40-44	16.1	26.4	13.2	9.1	6.6	28.5	100.0(242)
45-59	17.4	31.5	14.0	7.7	6.4	23.0	100.0(235)
	Chi-Square 20.29		D.F.15		Significance .16		
เพศ							
ชาย	14.3	39.5	6.6	4.7	7.0	27.8	100.0(572)
หญิง	26.2	14.3	18.3	15.4	5.0	20.8	100.0(558)
	Chi-Square 156.38		D.F.5		Significance .00		
การศึกษา							
ประถมศึกษา/มัธยมศึกษา	22.1	34.0	16.6	3.8	5.1	18.3	100.0(235)
ปวช./ปวส./ปวท./อนุปริญญา	23.1	24.9	13.2	7.2	8.7	23.1	100.0(334)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	17.1	25.6	10.2	14.7	4.6	27.8	100.0(334)
	Chi-Square 50.70		D.F.10		Significance .00		
สถานที่เกิด							
กทม./ต่างประเทศ	23.8	22.2	16.0	11.9	6.7	19.4	100.0(505)
เมืองอื่น	14.2	28.3	7.5	11.5	5.8	32.7	100.0(226)
ชนบท	19.0	32.3	10.3	6.9	5.4	26.2	100.0(390)
	Chi-Square 46.11		D.F.10		Significance .00		

การพึ่งพาการช่วยเหลือใน เรือยานพาหนะ (ร้อยละ)

ปัจจัยทางประชากรและสังคม

	ตัวเอง	คู่สมรส	ญาติพี่น้อง	ไม่ใช่ญาติพี่น้อง	คู่สมรสและญาติ	คู่สมรสและไม่ใช่ญาติ	รวม (จำนวน)
อายุของผู้ตอบ							
20-34	34.5	19.7	9.3	11.7	2.8	22.1	100.0 (290)
35-39	43.8	17.3	7.3	9.1	4.0	18.5	100.0 (329)
40-44	39.5	17.9	5.4	10.3	4.5	22.4	100.0 (223)
45-59	47.3	17.7	9.5	8.2	3.2	14.1	100.0 (220)
	Chi-Square 18.38		D.F.15		Significance .24		
เพศ							
ชาย	58.2	2.3	7.0	12.5	2.3	17.8	100.0 (529)
หญิง	24.0	34.0	8.8	7.3	4.9	21.0	100.0 (533)
	Chi-Square 237.15		D.F.5		Significance .00		
การศึกษา							
ประถมศึกษา/มัธยมศึกษา	43.9	22.6	11.8	11.8	2.4	7.5	100.0 (212)
ปวช./ปวส./ปวท./อนุปริญญา	33.5	17.7	8.4	12.6	4.5	23.2	100.0 (310)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	43.7	17.1	6.2	7.7	3.7	21.7	100.0 (520)
	Chi-Square 40.63		D.F.10		Significance .00		
สถานที่เกิด							
กทม./ต่างประเทศ	39.7	19.1	7.9	9.8	4.8	18.7	100.0 (481)
เมืองอื่น	39.2	19.3	3.8	9.4	3.3	25.0	100.0 (212)
ชนบท	44.1	16.0	9.9	10.5	2.2	17.4	100.0 (363)
	Chi-Square 17.44		D.F.10		Significance .07		

การพึ่งพาด้านข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำ (ร้อยละ)

ปัจจัยทางประชากรและสังคม	ตัวเอง	คูสมรส	ญาติพี่น้อง	ไม่ใช่ญาติพี่น้อง	คูสมรสและญาติ	คูสมรสและไม่ใช่ญาติ	รวม (จำนวน)
อายุของผู้ตอบ							
20-34	17.5	16.2	12.1	17.5	1.7	35.0	100.0(297)
35-39	19.6	14.8	10.7	21.4	1.5	32.0	100.0(337)
40-44	25.9	14.2	8.2	12.5	2.6	36.6	100.0(232)
45-59	29.6	18.1	9.3	20.4	0.9	21.7	100.0(226)
Chi-Square 33.22			D.F.15		Significance 0.00		
เพศ							
ชาย	29.2	7.5	11.1	20.6	1.6	29.9	100.0(548)
หญิง	15.6	24.1	9.4	15.8	1.7	33.5	100.0(544)
Chi-Square 75.53			D.F.5		Significance 0.00		
การศึกษา							
ประถมศึกษา/มัธยมศึกษา	27.2	17.1	14.3	17.5	1.8	22.1	100.0(217)
ปวช./ปวส./ปวท./อนุปริญญา	19.4	15.7	9.8	23.7	2.5	28.9	100.0(325)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	21.8	15.6	8.9	14.9	1.1	37.7	100.0(531)
Chi-Square 32.19			D.F.10		Significance 0.00		
สถานที่เกิด							
กทม./ต่างประเทศ	22.6	16.5	10.4	19.3	1.8	29.5	100.0(492)
เมืองอื่น	17.4	17.0	8.0	19.6	0.9	37.1	100.0(224)
ชนบท	25.1	13.6	11.7	15.8	1.9	31.9	100.0(367)
Chi-Square 12.45			D.F.10		Significance 0.26		

ปัจจัยทางประชากรและสังคม	การพึ่งพาและหรือต้องการให้ผู้อื่นร่วมยินดี (ร้อยละ)						รวม (จำนวน)
	ตัวเอง	คู่สมรส	ญาติพี่น้อง	ไม่ใช่ญาติพี่น้อง	คู่สมรสและญาติ	คู่สมรสและไม่ใช่ญาติ	
อายุของผู้ตอบ							
20-34	3.2	40.1	11.0	7.8	2.3	35.6	100.0 (309)
35-39	6.7	33.0	11.9	13.9	1.7	32.8	100.0 (345)
40-44	3.8	37.2	16.3	11.3	2.1	29.3	100.0 (239)
45-59	8.7	41.6	15.2	12.1	0.4	22.1	100.0 (231)
Chi-Square 33.89			D.F.15		Significance 0.00		
เพศ							
ชาย	7.7	39.6	10.7	10.7	1.8	29.4	100.0 (568)
หญิง	3.2	35.6	15.8	11.9	1.6	31.8	100.0 (556)
Chi-Square 17.93			D.F.5		Significance 0.00		
การศึกษา							
ประถมศึกษา/มัธยมศึกษา	5.1	40.2	20.9	12.4	1.7	19.7	100.0 (234)
ปวช./ปวส./ปวท./อนุปริญญา	6.6	31.1	14.1	13.2	1.5	33.5	100.0 (334)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	5.0	40.3	9.3	9.9	1.9	33.6	100.0 (536)
Chi-Square 37.02			D.F.10		Significance 0.00		
สถานที่เกิด							
กทม./ต่างประเทศ	7.0	35.1	15.3	12.2	1.6	28.9	100.0 (502)
เมืองอื่น	4.5	39.0	9.0	8.1	2.2	37.2	100.0 (223)
ชนบท	3.8	40.0	13.1	12.3	1.5	29.2	100.0 (390)
Chi-Square 17.80			D.F.10		Significance 0.06		

ปัจจัยทางประชากรและสังคม	การพึ่งพาทางการเงิน (ร้อยละ)						
	ตัวเอง	คู่สมรส	ญาติพี่น้อง	ไม่ใช่ญาติพี่น้อง	คู่สมรสและญาติ	คู่สมรสและไม่ใช่ญาติ	รวม (จำนวน)
อายุของผู้ตอบ							
20-34	15.4	20.7	30.1	10.4	4.3	19.1	100.0(299)
35-39	16.2	22.8	30.9	10.5	3.6	15.9	100.0(333)
40-44	22.8	21.9	25.9	10.5	3.9	14.9	100.0(228)
45-59	28.0	18.3	26.1	11.9	4.1	11.5	100.0(218)
Chi-Square 22.12			D.F.15			Significance 0.10	
เพศ							
ชาย	25.5	10.6	28.3	13.2	3.5	19.0	100.0(538)
หญิง	14.1	31.7	29.1	8.3	4.4	12.4	100.0(540)
Chi-Square 88.20			D.F.5			Significance 0.00	
การศึกษา							
ประถมศึกษา/มัธยมศึกษา	25.9	17.1	31.9	8.8	2.8	13.4	100.0(216)
บวช./ปวส./ปวท./อนุปริญญา	18.4	21.6	27.2	12.2	4.1	16.6	100.0(320)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	17.2	22.8	28.4	10.9	4.6	16.1	100.0(522)
Chi-Square 13.08			D.F.10			Significance 0.22	
สถานที่เกิด							
กทม./ต่างประเทศ	16.9	21.3	31.8	11.0	5.2	13.8	100.0(484)
เมืองอื่น	22.4	23.7	21.9	12.3	4.1	15.5	100.0(219)
ชนบท	21.6	19.4	28.1	9.8	2.5	28.6	100.0(366)
Chi-Square 17.34			D.F.10			Significance 0.07	

การพึ่งพาความช่วยเหลือ การปรึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจ (ร้อยละ)

ปัจจัยทางประชากรและสังคม

	ตัวเอง	คู่สมรส	ญาติพี่น้อง	ไม่ใช่ญาติพี่น้อง	คู่สมรสและญาติ	คู่สมรสและไม่ใช่ญาติ	รวม (จำนวน)
อายุของผู้ตอบ							
20-34	7.1	44.2	12.7	5.8	3.9	26.3	100.0(308)
35-39	12.5	41.7	10.2	6.7	2.9	25.9	100.0(343)
40-44	11.7	43.9	11.7	6.3	2.1	24.3	100.0(239)
45-59	14.8	47.8	10.0	7.0	1.7	18.7	100.0(230)
	Chi-Square 16.98		D.F.15		Significance 0.32		
เพศ							
ชาย	15.2	42.8	9.9	5.7	2.7	23.9	100.0(566)
หญิง	7.4	45.5	12.5	7.2	2.9	24.5	100.0(554)
	Chi-Square 18.30		D.F.5		Significance 0.00		
การศึกษา							
ประถมศึกษา/มัธยมศึกษา	14.8	45.2	13.9	7.0	3.5	15.7	100.0(230)
ปวช./ปวส./ปวท./อนุปริญญา	12.0	40.2	11.4	6.9	3.3	26.1	100.0(333)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	9.1	45.9	10.1	6.2	2.2	26.5	100.0(536)
	Chi-Square 18.72		D.F.10		Significance 0.04		
สถานที่เกิด							
กทม./ต่างประเทศ	12.9	39.4	14.1	8.0	2.2	23.5	100.0(503)
เมืองอื่น	9.0	43.9	8.1	4.5	4.9	29.6	100.0(223)
ชนบท	10.4	50.1	9.1	5.7	2.3	22.3	100.0(385)
	Chi-Square 26.94		D.F.10		Significance 0.00		

ส่วนที่ 7

ทัศนคติและค่านิยม เกี่ยวกับครอบครัว

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ถึงทัศนคติและค่านิยม เกี่ยวกับครอบครัวไทย โดยที่คณะผู้วิจัย ได้รวบรวมแนวคิดหรือความ เชื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวมาให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นตามประสบการณ์หรือตามความคิด ซึ่งมีทั้งหมด 11 ข้อ บปรากฏว่ามีเพียง 7 ข้อที่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางประชากรและสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนอีก 4 แนวคิดหรือความ เชื่อซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ได้แก่ "เด็กวัยรุ่นควรมีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองในเกือบทุกเรื่อง" "พ่อแม่ควรจะสนับสนุนให้ลูกสาวได้มีอิสระมาก เท่ากับลูกชาย" "ในอนาคตรัฐบาลจะต้อง เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ" "ทั้งสามีและภรรยาควรจะช่วยกันดูแลลูก เมื่อทั้งคู่อยู่นาน"

สำหรับ 7 แนวคิดหรือความ เชื่อที่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางประชากรและสังคมได้ แสดงไว้ในตารางที่ 7.1 ถึง 7.7 โดยจะได้พิจารณาในแต่ละ เรื่องดังนี้

1. "เด็กสมัยนี้ไม่ค่อยเคารพพ่อแม่" พบว่าผู้ตอบที่เป็น เพศหญิง เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวคิด เป็นสัดส่วนที่มากกว่าผู้ตอบ เพศชาย (ตารางที่ 7.1) ที่น่าสนใจก็คือ สัดส่วนของผู้ตอบที่เห็น ด้วยกับคำกล่าวข้างต้น จะลดลงตามระดับการศึกษาที่เพิ่มขึ้น
2. "ผู้หญิงมีหน้าที่ต้องปรนนิบัติพ่อแม่ตัวเอง หรือพ่อแม่สามี เป็นอันดับแรก การปรนนิบัติ สามีนั้น เป็นเรื่องรองลงมา" สำหรับข้อความนี้มีเพียงระดับการศึกษาของผู้ตอบที่มีความสัมพันธ์ในเชิง ลบ กล่าวคือ ยิ่งผู้ตอบมีการศึกษาสูงขึ้น สัดส่วนของผู้ที่เห็นด้วยจะยิ่งลดน้อยลง (ตารางที่ 7.2)
3. "คนที่อายุน้อยกว่าไม่ควรจะขัดแย้งผู้สูงอายุ แม้ว่าผู้สูงอายุจะทำหรือพูดไม่ถูกต้องก็ตาม" ข้อมูลในตารางที่ 7.3 แสดงให้เห็นว่า ร้อยละ 85.5 ของผู้ตอบที่มีอายุ 20-34 ปี ไม่เห็นด้วยกับ ข้อความดังกล่าว ส่วนผู้ตอบที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนของการไม่เห็นด้วยลดลงเหลือเพียงร้อยละ 76 และ เมื่อพิจารณา ร่วมกับการศึกษาของผู้ตอบ ก็พบว่าสัดส่วนของผู้ตอบที่เห็นด้วยจะลดลงตามระดับ การศึกษาที่เพิ่มขึ้น
4. "ผู้หญิงส่วนใหญ่ควรจะอยู่กับ หย่า ผ่ากับ เรือนมากกว่าออกไปทำงานนอกบ้าน" พบ ว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับข้อความดังกล่าว ได้แก่ อายุ เพศ และระดับการศึกษาของผู้ตอบ (ตารางที่ 7.4) โดยที่ผู้ตอบอายุ 45 ปีขึ้นไป มีความเห็นด้วยกับแนวคิดนี้ คิดเป็นสัดส่วนที่มากกว่า กลุ่มอายุอื่น ผู้ตอบชายประมาณ 1 ใน 10 เห็นด้วย ขณะที่ผู้ตอบหญิงเพียงร้อยละ 3.4 คิดเช่นนั้น

นอกจากนี้ ผู้จบการศึกษาระดับมัธยมและต่ำกว่าตอบว่า เห็นด้วย คิดเป็นสัดส่วนที่มากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ตอบที่จบการศึกษาสูงกว่า

5. "การมีความเท่าเทียมกันในชีวิตสมรสเป็นสิ่งที่ดี แต่หากที่ดีแล้วสามีควรจะเป็นผู้มีสิทธิมีเสียงมากกว่าภรรยาในเรื่องครอบครัว" ข้อมูลในตารางที่ 7.5 แสดงให้เห็นว่า อายุ เพศ และระดับการศึกษาของผู้ตอบมีความสัมพันธ์กับแนวคิดดังกล่าว โดยที่ผู้ตอบอายุต่ำกว่า 35 ปี และผู้ที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป ร้อยละ 41.3 และ 44.8 ตามลำดับ ตอบว่าเห็นด้วย เกือบ 1 ใน 2 ของผู้ตอบชาย (ร้อยละ 47.2) รายงานว่าเห็นด้วย เพศหญิงประมาณ 1 ใน 4 หรือร้อยละ 26.5 คิดว่าเป็นการถูกต้องแล้ว มากกว่าครึ่งหรือร้อยละ 53.7 ของผู้ตอบที่จบมัธยมศึกษาหรือน้อยกว่า เห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าว ส่วนผู้ที่จบปริญญาตรีและสูงกว่า เห็นด้วยเพียงร้อยละ 29.2

6. "เป็นการดีสำหรับครอบครัว หากสามีเป็นคนหาเลี้ยงครอบครัวและภรรยาเป็นคนดูแลเรื่องในบ้าน" เกี่ยวกับแนวคิดนี้ พบว่าทั้งอายุ เพศ และระดับการศึกษาของผู้ตอบมีผลกระทบ โดยที่ข้อมูลในตารางที่ 7.6 ชี้ให้เห็นว่าผู้ตอบที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป มากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 54.4) เห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าว สัดส่วนของผู้ตอบชายที่เห็นด้วย มีมากกว่าผู้ตอบหญิง และผู้ตอบที่จบการศึกษาสูงกว่าไม่เห็นด้วย คิดเป็นสัดส่วนที่มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่า แสดงว่าผู้ตอบต้องการให้สตรีออกทำงานนอกบ้านมากกว่าการทำงานในบ้าน

7. "ประเพณีทำบุญและอุทิศกุศลให้ผู้ตาย เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องถือปฏิบัติ" สำหรับความเชื่อนี้ พบว่ามีเพียงระดับการศึกษาของผู้ตอบที่แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 7.7) โดยที่สัดส่วนของผู้ที่ไม่เห็นด้วยเพิ่มขึ้นตามระดับการศึกษาของผู้ตอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจที่มีการศึกษาสูงนั้น ส่วนมากเกิดและเติบโตในกรุงเทพฯ จึงไม่ค่อยมีโอกาสเข้าวัดทำบุญ เหมือนชาวชนบททั่วไป ทำให้คิดว่าประเพณีการทำบุญและอุทิศกุศลให้ผู้ตายไม่ใช่สิ่งจำเป็น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7.1 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็น เรื่อง เด็กสมัยนี้ไม่ค่อยเคารพพ่อแม่กับ
ปัจจัยทางประชากรและสังคม

ปัจจัยทางประชากรและสังคม	ความคิดเห็น เรื่อง เด็กสมัยนี้ไม่ค่อยเคารพพ่อแม่		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม (จำนวน)
เพศของผู้ตอบ			
ชาย	54.2	45.8	100.0 (572)
หญิง	64.3	35.7	100.0 (554)
	Tau-B -.10236	Significance .0003	
การศึกษาของผู้ตอบ			
มัธยมศึกษาและต่ำกว่า	71.2	28.8	100.0 (229)
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	67.6	32.4	100.0 (333)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	49.1	50.9	100.0 (542)
	Tau-B .18984	Significance .0000	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7.2 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็น เรื่องผู้หญิงมีหน้าที่ต้องปรนนิบัติพ่อแม่ตัวเองหรือพ่อแม่สามี เป็นอันดับแรก การปรนนิบัติสามีนั้น เป็นเรื่องรองลงมา กับการศึกษาของผู้ตอบ

การศึกษาของผู้ตอบ	ความคิดเห็น เรื่องผู้หญิงต้องปรนนิบัติพ่อแม่		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม (จำนวน)
มัธยมศึกษาและต่ำกว่า	66.5	33.5	100.0 (230)
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	54.1	45.9	100.0 (333)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	40.2	59.8	100.0 (542)
	Tau-B .19716	Significance .0000	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7.3 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็น เรื่องคนที่มีอายุน้อยกว่า ไม่ควรจะขัดแย้งกับผู้สูงอายุแม้ว่าผู้สูงอายุจะทำ/พูดไม่ถูกต้องก็ตาม กับปัจจัยทางประชากร

ปัจจัยทางประชากรและสังคม	ความคิดเห็น เรื่องคนที่มีอายุน้อยกว่าไม่ควรขัดแย้งกับผู้สูงอายุ		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม (จำนวน)
อายุของผู้ตอบ			
20-34	14.5	85.5	100.0 (311)
35-39	18.5	81.5	100.0 (351)
40-44	18.6	81.4	100.0 (237)
45-59	24.0	76.0	100.0 (229)
	Tau-B -.07193	Significance .0041	
การศึกษาของผู้ตอบ			
มัธยมศึกษาและต่ำกว่า	31.2	68.8	100.0 (231)
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	16.8	83.2	100.0 (333)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	14.2	85.8	100.0 (542)
	Tau-B .13914	Significance .0000	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7.4 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็น เรื่องผู้หญิงส่วนใหญ่ ควรจะอยู่กับैया
 ใ้กับ เรือนมากกว่าออกไปทำงานนอกร้านกับปัจจัยทางประชากรและสังคม

	ความคิดเห็น เรื่องผู้หญิงควรจะอยู่กับैया ใ้กับ เรือน		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม (จำนวน)
ปัจจัยทางประชากรและสังคม			
อายุของผู้ตอบ			
20-34	6.1	93.9	100.0 (311)
35-39	4.0	96.0	100.0 (351)
40-44	6.3	93.7	100.0 (239)
45-59	13.5	86.5	100.0 (230)
	Tau-B -.08368	Significance .0011	
เพศของผู้ตอบ			
ชาย	10.5	89.5	100.0 (574)
หญิง	3.4	96.6	100.0 (557)
	Tau-B .13812	Significance .0000	
การศึกษาของผู้ตอบ			
มัธยมศึกษาและต่ำกว่า	15.5	84.5	100.0 (232)
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	4.8	95.2	100.0 (334)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	4.6	95.4	100.0 (544)
	Tau-B .12822	Significance .0000	

ตารางที่ 7.5 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็น เรื่องการมีความเท่าเทียมกันในชีวิตสมรส เป็นสิ่งดี แต่ทางที่ดีแล้ว สามีควรจะเป็นผู้มีสิทธิมีเสียงมากกว่าภรรยาในเรื่อง ครอบครัวกับปัจจัยทางประชากรและสังคม

ปัจจัยทางประชากรและสังคม	ความคิดเห็น เรื่องสามีควรจะเป็นผู้มีสิทธิมีเสียงมากกว่าภรรยา		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม (จำนวน)
อายุของผู้ตอบ			
20-34	41.3	58.7	100.0 (310)
35-39	31.4	68.6	100.0 (350)
40-44	32.4	67.6	100.0 (238)
45-59	44.8	55.2	100.0 (230)
	Tau-B -.00940	Significance .3650	
เพศของผู้ตอบ			
ชาย	47.2	52.8	100.0 (574)
หญิง	26.5	73.5	100.0 (554)
	Tau-B .21405	Significance .0000	
การศึกษาของผู้ตอบ			
มัธยมศึกษาและต่ำกว่า	53.7	46.3	100.0 (231)
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	37.8	62.2	100.0 (333)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	29.2	70.8	100.0 (542)
	Tau-B .17745	Significance .0000	

ตารางที่ 7.6 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็น เรื่อง เป็นการดีสำหรับครอบครัว หากสามี เป็นคน เลี้ยงครอบครัวและภรรยา เป็นคนดูแล เรื่องเงินบ้านกับปัจจัยทางประชากรและ สังคม

ปัจจัยทางประชากรและสังคม	ความคิดเห็นเรื่องสามีเป็นคนหาเลี้ยงครอบครัวฯ		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม (จำนวน)
อายุของผู้ตอบ			
20-34	40.1	59.9	100.0 (309)
35-39	37.3	62.7	100.0 (351)
40-44	40.8	59.2	100.0 (240)
45-59	54.4	45.6	100.0 (228)
	Tau-B -.08241	Significance .0012	
เพศของผู้ตอบ			
ชาย	47.6	52.4	100.0 (574)
หญิง	36.8	63.2	100.0 (554)
	Tau-B .10866	Significance .0001	
การศึกษาของผู้ตอบ			
มัธยมศึกษาและต่ำกว่า	58.1	41.9	100.0 (229)
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	40.2	59.8	100.0 (333)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	36.0	64.0	100.0 (544)
	Tau-B .14441	Significance .0000	

ตารางที่ 7.7 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็น เรื่อง ประเพณีทำบุญและอุทิศกุศลให้ผู้ตาย เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติกับการศึกษาของผู้ตอบ

การศึกษาของผู้ตอบ	ความคิดเห็น เรื่อง ประเพณีทำบุญและอุทิศกุศลให้ผู้ตาย		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม (จำนวน)
มัธยมศึกษาและต่ำกว่า	91.0	9.0	100.0 (233)
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	87.7	12.3	100.0 (332)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	81.5	18.5	100.0 (542)
	Tau-B .10513	Significance .0001	

สำหรับความคิดเห็น เกี่ยวกับความรับผิดชอบของลูกที่มีต่อบิดามารดาที่สูงอายุแล้วใน เรื่อง ต่างๆ 6 เรื่องที่ผู้วิจัยถามนั้น พบว่ามี 2 เรื่องที่ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางประชากรและสังคม ได้แก่ "ไปอยู่เป็นเพื่อนในยามที่บิดามารดาต้องการ" และ "ช่วยงานบ้านหรือซ่อมแซมข้าวของเครื่องใช้หรือจัดหาพาหนะให้" ส่วนอีก 4 เรื่องที่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางประชากรและสังคม มีดังนี้

1. รับฟังและให้คำแนะนำแก่บิดามารดา ข้อมูลในตารางที่ 7.8 แสดงให้เห็นว่า ส่วนใหญ่ของผู้ตอบที่จบระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ตอบว่ารับผิดชอบพอสมควร (ร้อยละ 49.8 สำหรับผู้ตอบที่จบมัธยมศึกษาและต่ำกว่า และ 42.0 สำหรับผู้ตอบที่จบอาชีวศึกษา/อนุปริญญา) ส่วน ผู้ตอบที่จบปริญญาตรี และสูงกว่า ร้อยละ 39.1 ตอบว่ารับผิดชอบมาก ผู้ที่ตอบว่าต้องรับผิดชอบทั้งหมดคิดเป็นสัดส่วนที่พอกัน ไม่ว่าจะมีการศึกษาระดับใด ข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่าลูกยังมีความผูกพันหรือ สนิมสนมกับบิดามารดาค่อนข้างมาก (ดูตารางที่ 4.5 ด้วย)

2. ให้ความช่วยเหลือหรือดูแลในเรื่องส่วนตัวของบิดามารดา เช่น อาบน้ำ พาไปหา แพทย์ ฯลฯ ข้อมูลในตารางที่ 7.9 ชี้ให้เห็นว่าไม่ว่าผู้ตอบจะมีระดับการศึกษาสูงต่ำอย่างไร สัดส่วน ของผู้ที่ตอบว่า ต้องรับผิดชอบทั้งหมดคิดแล้วไม่แตกต่างกัน คือ ประมาณ 1 ใน 4 ของผู้ตอบหรือกว่า เล็กน้อย ส่วนผู้ที่ตอบว่า รับผิดชอบมากจะอยู่ในกลุ่มผู้ที่จบปริญญาตรีและสูงกว่า (ร้อยละ 44.7)

3. ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่บิดามารดาในยามจำเป็น พบว่าส่วนใหญ่ของผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่า ตอบว่ารับผิดชอบมากหรือรับผิดชอบทั้งหมด (ตารางที่ 7.10) ส่วนผู้ที่จบมัธยมศึกษาและต่ำกว่า ประมาณ 1 ใน 3 ตอบว่ารับผิดชอบพอสมควร 3 ใน 10 คิดว่าต้องรับผิดชอบมาก และร้อยละ 27.9 ตอบว่ารับผิดชอบทั้งหมด แสดงว่าการศึกษาของผู้ตอบมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความคิดเห็นในเรื่องนี้

4. ให้อายุอาศัยแก่บิดามารดา ข้อมูลในตารางที่ 7.11 แสดงให้เห็นว่าความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นตามระดับการศึกษา โดยเฉพาะผู้ที่จบปริญญาตรีและสูงกว่า ร้อยละ 31.1 และ 43.1 ตอบว่าต้องรับผิดชอบมาก และรับผิดชอบทั้งหมดตามลำดับ ในขณะที่ผู้ตอบซึ่งจบมัธยมศึกษาและต่ำกว่าร้อยละ 35 คิดว่าต้องรับผิดชอบทั้งหมด

เกี่ยวกับความคิดเห็นที่ว่า กรณีไหนจะดีกว่ากันระหว่างบ้านที่มีผู้สูงอายุกับบ้านที่ไม่มีผู้สูงอายุ พบว่า อายุ เพศ และระดับการศึกษาของผู้ตอบมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ส่วนใหญ่ของผู้ตอบคิดว่าบ้านที่มีผู้สูงอายุดีกว่า เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่มอายุจะเห็นชัดเจนว่า สัดส่วนของผู้ที่เห็นว่าดีกว่า เพิ่มขึ้นตามอายุที่เพิ่มขึ้น ผู้ตอบเพศหญิงในสัดส่วนที่มากกว่าเพศชายที่เห็นว่ามีผู้สูงอายุอยู่ในบ้านดีกว่า และผู้ตอบที่จบปริญญาตรีและสูงกว่า ประมาณ 4 ใน 5 ที่เห็นด้วยในตนเองเดียวกัน (ตารางที่ 7.12)

เมื่อถามถึงความต้องการของผู้ตอบว่าเมื่อแก่ตัวลง หรือต้องนอนรักษาพยาบาลเป็นเวลานาน จะให้ใครเป็นคนดูแล พบคำตอบที่น่าสนใจในตารางที่ 7.13 ดังนี้คือ ร้อยละ 51.6 ของผู้ตอบชาย ต้องการให้คู่สมรสดูแล ในขณะที่ผู้ตอบหญิงเพียงร้อยละ 27.7 ที่เอ่ยถึงคู่สมรส แต่ผู้ตอบหญิงประมาณ 2 ใน 5 ระบุว่าต้องการบุตรเป็นผู้ดูแล เมื่อพิจารณาถึงการศึกษาของผู้ตอบ พบว่าผู้ตอบที่จบปริญญาตรีและสูงกว่าส่วนใหญ่ (ร้อยละ 43.5) ระบุว่าต้องการให้คู่สมรสดูแล ในขณะที่ผู้ตอบซึ่งจบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ต้องการคู่สมรส และบุตรดูแลคิดเป็นสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันเท่าใดนัก เช่น ในกลุ่มที่จบมัธยมศึกษาและต่ำกว่า ร้อยละ 33.8 และ 31.7 ตอบว่าต้องการคู่สมรสและบุตรช่วยดูแล ตามลำดับ

นอกจากนี้ได้สอบถามผู้ตอบเกี่ยวกับผู้ที่มีหน้าที่อบรมสั่งสอนเด็ก โดยให้เลือกคำตอบระหว่างโรงเรียนและพ่อแม่ พบว่ามีเพียงระดับการศึกษาของผู้ตอบที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ข้อมูลในตารางที่ 7.14 ชี้ให้เห็นว่า ไม่ว่าระดับการศึกษาของผู้ตอบจะเป็นระดับใด ส่วนใหญ่เห็นว่า พ่อแม่ควรเป็นผู้มีหน้าที่อบรมสั่งสอนเด็ก คำตอบนี้แสดงให้เห็นว่าสถาบันครอบครัวยังมีความสำคัญในการอบรมขัดเกลาเด็ก

ตารางที่ 7.8 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบในเรื่องรับฟังปัญหาและให้คำแนะนำแก่บิดามารดา กับการศึกษาของผู้ตอบ

การศึกษาของผู้ตอบ	ความมากน้อยของความรับผิดชอบ					รวม (จำนวน)
	ไม่ต้องรับ ผิดชอบเลย	รับผิดชอบ เพียงเล็กน้อย	รับผิดชอบ พอสมควร	รับผิดชอบ มาก	ทั้งหมด	
มัธยมศึกษาและต่ำกว่า	1.9	5.2	49.8	25.4	17.8	100.0 (213)
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	2.1	7.3	42.0	32.0	16.6	100.0 (331)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	0.7	6.3	37.1	39.1	16.8	100.0 (537)
Tau-B	.06288		Significance			.0098

ตารางที่ 7.9 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบในเรื่องให้ความช่วยเหลือหรือดูแลในเรื่องส่วนตัวของบิดามารดา กับการศึกษาของผู้ตอบ

การศึกษาของผู้ตอบ	ความมากน้อยของความรับผิดชอบ					รวม (จำนวน)
	ไม่ต้องรับ ผิดชอบเลย	รับผิดชอบ เพียงเล็กน้อย	รับผิดชอบ พอสมควร	รับผิดชอบ มาก	ทั้งหมด	
มัธยมศึกษาและต่ำกว่า	3.7	6.0	33.8	30.6	25.9	100.0 (216)
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	3.0	5.4	28.1	35.6	27.8	100.0 (331)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	2.4	4.3	24.1	44.3	25.0	100.0 (540)
Tau-B	.05004		Significance			.0304

ตารางที่ 7.10 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็น เกี่ยวกับความรับผิดชอบในเรื่องให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่บิดามารดาในยามจำเป็นกับการศึกษาของผู้ตอบ

การศึกษาของผู้ตอบ	ความมากน้อยของความรับผิดชอบ					
	ไม่ต้องรับ ผิดชอบเลย	รับผิดชอบ เพียงเล็กน้อย	รับผิดชอบ พอสมควร	รับผิดชอบ มาก	รับผิดชอบ ทั้งหมด	รวม (จำนวน)
มัธยมศึกษาและต่ำกว่า	3.7	4.7	33.5	30.2	27.9	100.0 (215)
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	2.4	4.2	24.5	37.3	31.5	100.0 (330)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	3.2	5.0	20.8	37.7	33.4	100.0 (539)
Tau-B	.06212		Significance			.0100

ตารางที่ 7.11 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็น เกี่ยวกับความรับผิดชอบในเรื่องให้ที่อยู่อาศัยแก่บิดามารดา กับการศึกษาของผู้ตอบ

การศึกษาของผู้ตอบ	ความมากน้อยของความรับผิดชอบ					
	ไม่ต้องรับ ผิดชอบเลย	รับผิดชอบ เพียงเล็กน้อย	รับผิดชอบ พอสมควร	รับผิดชอบ มาก	รับผิดชอบ ทั้งหมด	รวม (จำนวน)
มัธยมศึกษาและต่ำกว่า	11.5	4.1	19.8	29.5	35.0	100.0 (217)
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	11.5	3.0	12.7	32.5	40.2	100.0 (331)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	9.1	2.6	14.1	31.1	43.1	100.0 (540)
Tau-B	.06472		Significance			.0075

ตารางที่ 7.12 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามความคิดเห็น เรื่องบ้านที่มีผู้สูงอายุกับบ้านที่ไม่มีผู้สูงอายุ กับปัจจัยทางประชากรและสังคม

ปัจจัยทางประชากร และสังคม	บ้านที่มี ผู้สูงอายุดีกว่า	บ้านที่ไม่มี ผู้สูงอายุดีกว่า	ไม่ทราบ, ไม่เคย คิดถึงเรื่องนี้	รวม (จำนวน)
อายุของผู้ตอบ				
20-34	75.2	5.5	19.2	100.0 (307)
35-39	76.6	4.3	19.1	100.0 (350)
40-44	77.3	6.7	16.0	100.0 (238)
45-59	84.6	4.4	11.0	100.0 (228)
	Tau-B -.06607		Significance .0068	
เพศของผู้ตอบ				
ชาย	74.4	5.5	20.1	100.0 (567)
หญิง	81.7	4.9	13.5	100.0 (556)
	Tau-B -.08793		Significance .0013	
การศึกษาของผู้ตอบ				
มัธยมศึกษาและต่ำกว่า	75.1	4.4	20.5	100.0 (229)
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	75.5	5.4	19.0	100.0 (331)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	81.0	5.4	13.7	100.0 (541)
	Tau-B -.06487		Significance .0105	

ตารางที่ 7.13 ร้อยละของผู้ตอบ จำแนกตามบุคคลที่ผู้ตอบต้องการให้ดูแลกับปัจจัยทางประชากร และสังคม

ปัจจัยทางประชากร และสังคม	ญาติหรือ มากกว่า					รวม (จำนวน)
	คู่สมรส	บุตร	องค์กรต่างๆ	1 คำตอบ	ไม่ทราบ	
เพศของผู้ตอบ						
ชาย	51.6	16.3	7.9	21.1	3.1	100.0 (583)
หญิง	27.7	40.6	8.8	20.1	2.8	100.0 (571)
	Tau-B .13246			Significance .0000		
การศึกษาของผู้ตอบ						
มัธยมศึกษาและต่ำกว่า	33.8	31.7	9.6	20.4	4.6	100.0 (240)
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	37.1	31.8	7.4	21.2	2.6	100.0 (340)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	43.5	25.2	8.3	20.5	2.5	100.0 (552)
	Tau-B -.05140			Significance .0224		

สถาบันส่งเสริมบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7.14 ร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามความคิดเห็น เกี่ยวกับผู้รับผิดชอบในการอบรมสั่งสอนเด็ก
กับการศึกษาของผู้ตอบ

การศึกษาของผู้ตอบ	ความรับผิดชอบในการอบรมสั่งสอนเด็ก				
	ทั้งโรงเรียน				
	โรงเรียน	พ่อแม่	และพ่อแม่	ไม่ทราบ	รวม (จำนวน)
มัธยมศึกษาและต่ำกว่า	30.4	55.4	10.0	4.2	100.0 (240)
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	29.7	58.2	9.1	2.9	100.0 (340)
ปริญญาตรีและสูงกว่า	19.4	65.2	13.0	2.4	100.0 (552)
	Tau-B .08919		Significance .0005		

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 8

สรุป

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 1,154 ราย จาก 5 กระทรวงที่ตกเป็นตัวอย่าง คือ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงอุตสาหกรรม

ผลการศึกษาพบว่า ในความสัมพันธ์ระหว่างวัย ผู้ตอบส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์อย่างสนิทสนมกับทั้งบิดาและมารดา แต่สัดส่วนที่ตอบว่าสนิทสนมอย่างมากกับมารดามีมากกว่า ในด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบิดามารดา พบว่าประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ตอบประเมินว่าตนเองกับบิดามารดา มีความเข้าใจกันอยู่ในเกณฑ์ดี ในทำนองเดียวกัน ผู้ตอบส่วนใหญ่ก็เชื่อว่า ทั้งบิดาและมารดามีความเข้าใจผู้ตอบอยู่ในเกณฑ์ดี แม้ว่าจะมีความแตกต่างกันบ้างในเรื่องความคิดเห็น หรือค่านิยมเกี่ยวกับชีวิต

ในเรื่องของช่องว่างระหว่างวัย ในระดับครอบครัว พบว่า ร้อยละ 34 ของผู้ตอบรู้สึกว่าจะไม่มีช่องว่างเลยกับบิดามารดาของตน 1 ใน 2 ของผู้ตอบรายงานว่าไม่มีช่องว่างเลยระหว่างตนกับบุตร และร้อยละ 39.9 รู้สึกว่าจะไม่มีช่องว่างเลยระหว่างบิดามารดาของผู้ตอบกับบุตรของผู้ตอบในระดับสังคม พบว่า ร้อยละ 34.5 ของผู้ตอบรู้สึกว่ามีช่องว่างมากพอสมควรระหว่างวัยรุ่นกับวัยกลางคน ร้อยละ 45.5 รู้สึกว่ามีช่องว่างมากพอสมควรระหว่างวัยรุ่นกับวัยสูงอายุ แต่มีเพียงร้อยละ 25.9 ของผู้ตอบที่รู้สึกว่ามีช่องว่างมากพอสมควรระหว่างวัยกลางคนกับวัยสูงอายุ

ในการวิเคราะห์ร่วมกับปัจจัยทางประชากรและสังคม พบว่า อายุ เพศ การศึกษา สถานที่เกิดและที่อยู่อาศัยของมารดา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความสัมพันธ์ของผู้ตอบกับบิดามารดา ในกรณีของช่องว่างระหว่างวัย พบว่า อายุและการศึกษาของผู้ตอบมีผลกระทบต่อปัญหาของช่องว่างระหว่างวัย

สำหรับการติดต่อกันญาติพี่น้องในครอบครัว พบว่าผู้ตอบส่วนใหญ่ไปเยี่ยม เยียนบิดามารดาด้วยตนเองค่อนข้างบ่อย การติดต่อทางโทรศัพท์ก็นิยมใช้มากรองลงมาจาก การไปเยี่ยมด้วยตนเอง ผู้ตอบเพศหญิงติดต่อกับบิดามารดาดีกว่าผู้ตอบเพศชาย และสัดส่วนของผู้ตอบที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีความพอใจอย่างมากในความสัมพันธ์ของการติดต่อกับบิดามารดา ส่วนการติดต่อกับญาติพี่น้องอื่นๆ พบว่าผู้ตอบส่วนใหญ่มีการติดต่อกับพี่น้องและญาติอื่นๆ น้อยครั้งกว่าเมื่อเทียบกับการติดต่อกับบิดามารดา

เกี่ยวกับการช่วยเหลือและการสนับสนุน พบว่าผู้ตอบส่วนใหญ่พึ่งพาความช่วยเหลือจาก
 คู่สมรสในเรื่องของปัญหาส่วนตัว ปัญหาการตัดสินใจเรื่องสำคัญๆของชีวิต และการช่วยเหลือในงาน
 บ้าน การพึ่งพาด้านการเงินนั้น ส่วนใหญ่จะพึ่งพาญาติพี่น้อง สำหรับปัจจัยทางประชากรและสังคมที่มี
 ความสัมพันธ์กับการพึ่งพาช่วยเหลืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ เพศ การศึกษา และสถานที่เกิดของ
 ผู้ตอบ

เมื่อพิจารณาถึงทัศนคติและค่านิยม เกี่ยวกับครอบครัว พบว่า อายุ เพศ และการศึกษา
 ของผู้ตอบ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ เช่น ความรับผิดชอบ
 ของบุตรที่มีต่อบิดามารดาที่สูงอายุแล้ว และบุคคลที่ผู้ตอบต้องการให้ดูแล เมื่อแก่ตัวลงหรือต้องนอนรักษา
 พยาบาลเป็นเวลานาน

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบุคคลในวัยต่างกัน
 ในครอบครัวข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีหลายประเด็นที่น่าสนใจ จึงเห็นสมควรที่จะทำ
 การศึกษาในเรื่องนี้ ในกลุ่มของประชาชนทั่วไป ทั้งในเขตเมืองและชนบทในโอกาสต่อไป เพื่อนำมา
 ศึกษาเปรียบเทียบกับกลุ่มข้าราชการดังกล่าว

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย